VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL IV. Nr. 12

DECEMVRIE 1937

BOUVERT: MADONA ROMÂNĂ

Anul IV Cluj, Decemvrie 1937 Nr. 12

VIAŢA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN
EPISCOPUL CLUJULUI

POGORÎT-A, POGORÎT...

DOMN DIN CER

de † NICOLAE COLAN

Cuvintele din fruntea acestor rânduri alcătuesc refrenul minunat al unui frumos colind. Cântate cu entuziastă evlavie în seara de Crăciun, ele ne vestesc negrăita bucurie a Naşterii Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos. Bucuria e a noastră, a tuturor celorce ne-am botezat întru numele Fiului lui Dumnezeu şi prin botez ne-am slobozit de sub sarcina păcatului strămoşesc.

Căci până la Hristos, omul a vieţuit sub această cumplită sarcină. Gârbovit sub povara păcatului neascultării – el nu s'a mai putut îndrepta, nu şi-a mai putut ridica privirea spre cer, ca să-şi vadă limpede drumul chemării sale pe pământ. În această viaţă de mizerie în care s'a exilat prin propria sa neascultare, omul n'a găsit altă mângâiere decât cea pe care i-a trimis-o tot bunul Părinte ceresc prin profeţii săi: nădejdea că la plinirea vremii „Domn din cer" se va pogorî pe pământ pentru a ridica povara păcatului depe sufletul omenesc, şi a-i da putinţa să-şi înalţe privirea şi să-şi îndrepte paşii vieţii spre împărăţia fericirii, în care fusese aşezat, dintru început, de Ziditorul său.

Nădejdea 'n oameni poate să fie uneori zadarnică. Nădejdea 'n Dumnezeu însă nu înşeală niciodată. Ea „nu ruşinează" (Rom. 5, 5). N'a ruşinat nici când ea s'a îndreptat către „Domnul" care avea să coboare din cer, pentru a izbăvi, prin jertfa Sa, pe om din păcat şi din moarte.

Corregio: Naşterea Mântuitorului

Într'adevăr, Domnul din cer a pogorît pe pământ. A intrat, în chip văzut, în istorie, ca să'ndrumeze istoria sub o zodie nouă. Istoria de sub păcat a 'nvăluit-o în har. A risipit întunericul, prin lumina adusă din cer. A zdrobit puterea diavolului. Cu moartea Sa pe moarte călcând a dăruit lumii viaţă vecinică.

Şi cea dintâi viaţă – în care am intrat prin naştere – şi cea de a doua, – în care am intrat prin botez – am primit-o în dar. „În dar sunteţi mântuiţi", zice, cu dreptate, Sfântul Apostol Pavel. Nu pe urma vredniciei noastre, ci din iubirea nemărginită alui Dumnezeu. Iar darul se cuvine a fi primit cu evlavie, cu mulţumire şi cu însufleţită laudă; nu cu îndoială, cu necredinţă sau cu necugetată împotrivire.

Taina întrupării Fiului a vădit pentru totdeauna dumnezeiasca nobleţe a Tatălui faţă de noi. Nobleţea obligă. Cu ce vom răspunde dar dumnezeeştii nobleţe de care-am fost învredniciţi? Cu ceeace ne'ndeamnă obşteasca ectenie mică: „Toată viaţa noastră lui Hristos, Dumnezeu, să o dăm". Lui, fiindcă El ne-a dăruit-o; Lui, fiindcă El ne-o cârmueşte; Lui, fiindcă El ne-o mângăe; Lui, fiindcă El ne-o întăreşte; Lui, fiindcă El ne-o înoeşte; Lui, fiindcă El ne-o mântuieşte; Lui, fiindcă – e a Lui.

Dar atunci, ce mai dăm fraţilor, ce mai dăm ţării, ce mai dăm neamului? Aceeaş viaţă, prin Hristos. Căci dupăcum nu poţi iubi pe Dumnezeu

pe care nu-l vezi fără să iubești pe fratele tău pe care îl vezi (I Ioan 4, 20), nu te poți dărui lui Hristos fără să te dăruești Bisericii alcătuite de obștea fraților botezați întru numele Lui.

Prin Hristos ne izbăvim noi și ai noștri: neamul, țara, lumea. Lui să-i facem sălaș curat și cald din sufletele noastre, ca să se nască în ele ca într'un nou Vifleem. Și ca să gustăm din plin dulceața praznicului închinat coborîrii pe pământ a „Domnului din cer". Sau – după sfătosul tâlc al colindului pomenit:

Ca nașterea lui Hristos
Să ne fie de folos;
De folos, de bucurie
La toată lumea – și mie.

PSALM

Mărire Ție, Stăpânul slăvilor,
Tu care-ai dat tărie cuvântului,
Tu care pui rodire pământului,
Tu care dai podoabă dumbrăvilor.

Dărue, Bunule, astăzi deschiselor
Brațe povara curată a dorului,
Tu, care-ai pus izvor călătorului,
Pune vesmânt din lumina Ta viselor.

Chemările vieții de-apururi să-mi fie
Belșugul de aur din streașina zărilor.
Ție Ți-aducem cântarea cântărilor,
Stăpâne Doamne, mărire Ție!...

AL. STRĂONEANU-BALAȘ

LAUDA UNEI CĂRȚI

G. G. Longinescu: Știință și Credință.

de prof. univ. VICTOR STANCIU

Dincolo de marginile bietelor noastre vieți nu rămân decât visurile noastre. S'ar părea paradoxal ca poezia și visurile cu baze atât de fragile, împletite din sentimente și imaginațiuni, să dureze mai mult decât opera științifică, construită din cărămizile experienței cimentate în logica rațiunii. Și totuși cele mai falnice construcții ale omului de știință pierd din actualitate odată cu cel care le-a zămislit. Câte nume celebre de învățați, sârguincioase furnici, cari au lărgit câmpul microscoapelor până la imensitatea bolții cerești, cari din neliniștea eprubetelor au conturat liniștitor pentru rațiunea noastră tainele creațiunii, câți dintre sutele de mii de învățați ai vremurilor mai sunt citați astăzi? Câți au mai fost citați la câtiva ani și chiar câteva zile după moartea lor?

Nemuritorii membrii ai mai multor academii științifice, temuți și idolizați în timpul vieții lor, cu opere de erudiție pentru cari au cerut stăruitor în zilele dăinuirii lor o răsunătoare recunoaștere, au fost înmormântați cu fast, ca ori care alt muritor și deodată cu ei, uitarea s'a așternut peste opera lor. Alte constatări și fapte au strunit rațiunile urmașilor. Noul maestru croește hainele după moda de azi, iar vechiul maestru, dela care generația de azi a învățat meseria, croia după moda veche și e apreciat ca atare. Un cântec al cobzarului rămâne în urechile contimporanilor și trece în sufletele urmașilor. Operele de artă, înfruntă vremurile. Operele de erudiție cad din actualitate odată cu cei cari le-au conceput. Cobălcescu, Poni, Istrati, nu mai sunt amintiți pentru operele lor științifice, ci pentru operele lor politice și sociale. (Expoziția din Parcul Carol, etc.).

Ori câtă migăleală și preciziune ai pune în stabilirea caracteristicelor lumii tale microscopice, în fixarea cantităților moleculare ale pulberelor din eprubeta ta, omule de știință, omule al științei înregistrate de cele cinci simțuri, oricât de mult ai pus la contribuție logica rațiunii tale, opera ta științifică, de care ești atât de mândru și care a format axa spiritualității tale, justificarea rosturilor tale, trambulina înălțării tale în mijlocul semenilor tăi, opera ta va pieri odată cu tine. Ea nu va fi o realitate care să înfrunte vremurile, căci realitățile au sferele lor mai extinse decât lumea simțurilor și – de ce nu am recunoaște – mai extinse chiar decât ale logicei. Dacă din eul tău nu ai dat credințe, concepții, porniri și putere, dacă ai înregistrat sec, fără părtinire, după cele mai riguroase criterii științifice constatările aparatelor tale perfecționate și de mare preciziune, dacă nu ai dat forme noui constatărilor tale, dacă nu le-ai dat suflet din sufletul tău, nu ai făcut o operă care dăinuește peste veacuri.

Riguroasele criterii științifice reclamă alungarea a tot ce este constatare subiectivă, apreciere individuală și orice suflu al lumii tale interioare. „Datele noui" și „contribuțiunile" atât de des întâlnite în revistele de știință pură, sunt ca pietrișurile și nisipurile rupte din piatra originală, transportate și sedimentate în aluviunile râurilor. Ele nu fazonează, nu dau nici o formă schijelor de piatră, le netezesc ici colo colțurile, ca să fie mai ușor rostogolite și transportate. Nu mai încape îndoială că mulțimea lor înalță dealul științei de mai târziu și din beuțele lor, dacă vine cineva cu cimentul necesar, se pot face palate de beton armat.

Raffael: Inger

Aceste pietricele, aceste „contribuțiuni“, rapoarte asupra stărilor de fapt și asupra fenomenelor ce au loc între anumite împrejurări date, rămân neschimbate până la sfârșitul veacurilor, cum de altfel rămâne lumea întreagă cu sau fără interpretarea noastră. Pentru noi însă nu există altă lume decât aceea a interpretărilor noastre. Lumea interpretărilor noastre e aceea care rămâne sau dispare cu noi de-odată. Rapoartele sau procesele verbale asupra lumei reale și vecinice, rezistă vremurilor numai dacă interpretările ce noi le dăm acestei lumi au ceva din frământările eului nostru. Și fiindcă noi ne ținem strict de anumite criterii de obiectivitate științifică, transportăm din deal în vale mici pietricele pentru sintezele științifice de mai târziu. Tragedia operei omului de știință este de a nu putea evada din acest țarc al anumitor criterii de obiectivitate științifică. Marile neliniști ale lumii gândurilor tale dincolo de simțuri, oricât de logice ar fi ele, întrucât le-ai exprimat, chiar și numai vag într'un loc oarecare, aruncă umbră asupra obiectivității operei tale științifice. Sunt mulți de părerea că monistul Haeckel este riguros științific, iar Carrel cu sufletul lui mult frământat ar fi un diletant.

Interiorizările n'au ce căuta în cuprinsul unei opere științifice. Tot ce ai adus de acasă, lumea gândurilor și a ființei tale, pe tine însuți să te lași la poartă, când intri în templul rece și obiectiv al științei. Obiectivitatea singură trece pragul acestui templu și prin formulele magice ale metodelor științifice, întocmai ca ucenicul lui Goethe, declanșează jocul liniștit sau furia elementelor. Obiectivitatea dresează procesul verbal al „datelor noui“ și „contribuțiunilor“ științifice și se reîntoarce la „eul“ tău rămas la poarta templului.

Astfel judecând lucrurile, cum ar putea privi lumea științifică cartea de popularizări științifice *„Știință și credință“* a celui mai interiorizat dintre oamenii de știință români, a D-lui Prof. G. G. Longinescu? E cartea unui om care în templul științei a intrat cu eul său întreg și constatările făcute în acest templu, pe care l-a servit cu cinste și omenie, le desface frumos înpachetate în propriul său suflet, mulțimei care stă înainte și așteaptă.

D-l G. G. Longinescu este omul de știință care a luat și a impus și în viața sa particulară obiceiurile și practicile din templul științelor: „închinându-și întreagă viața lui la căutarea adevărului“, a „adevărului celui atotputernic care îngheață de groază pe cei ce râd de el“. La adevărurile lumii externe, ale lumii simțurilor, omul interiorizat e forțat să adauge crâmpeie din adevărurile lumii lui interne, pentru a întregi lipsurile, nepotrivirile și disarmoniile. Adevărul nu conține disarmonii.

Țăran din Valea Jiului

E deajuns să ne gândim cum încheie D-l G. G. Longinescu capitolul de „Chimie anorganică“ din manualul de „*Chimie și mineralogie*“ adăugându-i un mic aliniat despre „*Viața materiei*“, pe care nu-l vom găsi în nici un alt tratat de chimie. Pentru frumusețea acestei încheieri redăm acest aliniat:

„Chimia ne arată că elementele sunt formate din atomi. Radioactivitatea ne dovedește că atomii sunt făcuți din electroni. Materia din lume e de un singur fel. Ea s'a născut la începutul lumii, s'a prefăcut în elemente, elementele s'au combinat. Mineralele, plantele și animalele se nasc, trăesc și mor. Elementele circulă necontenit prin ele. Radioactivitatea ne arată că elementele mor și ele și că are loc cu încetul o întoarcere spre începutul lumii“.

Manualul de Chimie și Mineralogie al d-lui prof. G. G. Longinescu conține adevărurile eprubetelor, scrise într'o limbă curată și fără neologisme, dar armonia sufletească a autorului a adăugat materiei reci gânduri calde, în cari recapitulând adevărurile interne ale sufetului său, întregește „cuvântul“ pentru calmarea marilor neliniști ale cetitorilor.

„Materia din lume e de un singur fel, e în continuă prefacere și încetul cu încetul se întoarce spre începutul lumii“. Stil și concepție ne par părți din evanghelia Paștilor și noi involuntar continuăm: „La început era cuvântul“...

Nu oricine își poate permite să scrie astfel, fără teama de a amesteca realul experimentelor cu închipuirile complexurilor interioare. O pot face numai sufletele închegate, cari au la temelia acțiunilor și pornirilor lor adevărul și numai adevărul, adânc săpat în conștiințele lor.

Cartea d-lui Prof. G. G. Longinescu: „Știință și credință“ este interpretarea pe care o dă variatelor fenomene ale naturii un suflet de Român armonios, cu sfântă omenie de acasă, cu respect pentru cele sfinte și pentru înaintași, cu dragoste pentru țară și pentru cei obidiți, cu admirație pentru flacările cari s'au consumat înălțându-se spre cerul științelor. E o carte despre care putem spune cuvintele pe cari Prof. G. G. Longinescu le scrie despre cursurile maestrului său, omul de știință Doctorul C. I. Istrati: „După o lecție făcută de Doctorul Istrati te simțeai ca la eșirea din biserică: mai curat, mai luminat, mai aproape de Dumnezeu“. Și aceasta cărticică conține – nu una – ci 61 de lecții scrise pentru cititorii „*Naturei*“ și ai „*Neamului Românesc pentru popor*“.

Cronicile științifice și imnurile de slavă, cum numește autorul articolele cărții sale, se contopesc într'un tot unitar, dând acele imnuri științifice și cronici de slavă cari ar putea să fie citite predici în biserici: „*Puiul*“ care șoptește omului ce-l ține în mână: „Nu te făli omule. Minune sunt eu. În mine e taina cea mai mare din lume, taina vieții, fără început și fără sfârșit“. „*Cel dintâiu Iordan*“ dela „Podichiatra“ Focșanilor, în care autorul își exprimă nedumerirea „cum de să miră lumea de credința unui om de știință“. „*A fost odată un munte*“, „*Paștile și postul mare*“, „*Creștere de acasă, sfântă mai ești tu!*“, „*Mama*“, „*Tata*“, „*Mai vine un Crăciun*“, tot atâtea „lumânări aprinse ca să nu se mai stingă“.

Mucenicii științei, români și străini au în aceasta cărticică imnurile lor de slavă. Bogățiile pământului românesc, bogățiile minerale și sufletești, minunatele șarade ale veacurilor sunt deslegate și spuse frumos pe înțelesul tuturora, în cele 224 pagini ale cărții.

Părinții cari vor să instruiască și să „aprindă în sufletele copiilor lor credința strămoșească“, să pună de Crăciun în mânile scumpelor lor vlăstare această carte, căci e bine „să căutăm să aprindem lumânarea de Paști din lumânarea“ acestui preot al științei și al credinței.

URARE DE CRĂCIUN

Nașterea lui Hristos să ne fie de folos

de GRIGORIE T. MARCU

Cunoașteți această urare festivă, cu care cel mai sfătos dintre copiii colindători își încheie „mulțămita“ adresată gazdei. De câteori n'am auzit-o în anii tinereților noastre? De câteori nu ne răsună și azi în amintire? Toată teologia Nașterii a fost rezumată de înțelepciunea, de-atâteaori celebrată, a poporului nostru în această urare de-o neîntrecută frumusețe.

Poporul nostru nu se întreabă atâta de ce a venit Hristos pe lume, de ce Fiul lui Dumnezeu s'a coborît pe pământ, întru asemănarea oamenilor făcându-se.

El nu discută întruparea Cuvântului, ci primește faptul în sine așa cum e, așa cum i l-a transmis istoria, tradiția, Biserica și din acest fapt trage concluzia cea firească, cea justă – o concluzie demnă de cel mai versat teolog: Nașterea lui Hristos să ne fie de folos.

Am convingerea nesovăelnică, acum când zăbovesc cu gândul pregătit de Crăciun pe mar-

Magii dela Răsărit, mozaic (Ravenna, veacul VI)

ginea acestei urări cu valoare de sentință, că înțelepciunea populară – care a conceput-o și rimat-o atât de sprinten – a stilizat aci, în forma cea mai desăvârșită, însași intenția dumnezeiască cea din veac ascunsă, care a pregătit mai 'nainte de veacuri întruparea Fiului celui unuia născut. Pentrucă de te vei întreba care-i scopul întrupării Mântuitorului, n'ai să poți da un răspuns mai complect și mai satisfăcător decât cel pe care ți-l rostește colindătorul la fereastra înstelată de îngheț, chiar de-ai întinde pe masă toate cărțile de teologie pe cari le ai. Fiul lui Dumnezeu, Cel ce exista mai 'nainte de lume, a coborât în lume, ca să fie de folos lumii. A venit la noi ca să ne aducă pace, o pace întreită :

pace în om
pace între oameni *și*
pace între oameni *și* Dumnezeu.

Înlocuiți în toate trei membrele acestei scheme sumare cuvântul „pace" cu oricare dintre termenii opuși lui – „războiu" să zicem – și veți avea imaginea exactă a situației celei adevărate în care se afla omenirea dinainte de Hristos. Citiți în nopțile cari au început să se lungească epistolele sfântului Apostol Pavel și veți afla într'ânsele cea mai fidelă și mai profundă expunere a stărilor de totală mizerie morală cari au „constrâns" așazicând pe Dumnezeu să vie și să curme alunecările vertiginoase ale omului angajat pe pista fărădelegilor fără sfârșit.

Omul, *lăsat la propriile lui puteri, era neputincios față de păcat. Din lupta cu păcatul, el ieșia de cele mai mai multe ori înfrânt. Păcatul se cuibărise în mădularele lui, cari se osteau aprig întreolaltă. Unele tindeau către Dumnezeu, care ne-a creat, iar altele ne trăgeau în vâltoarea patimilor. Omul cunoștea voia lui Dumnezeu, dar nu mai era în stare s'o împlinească. Și când zicem „om", nu facem deosebire între iudeu și păgân, pentrucă și unul și celalalt cunoștea legea lui Dumnezeu: iudeul prin revelație directă (legea lui Moisi), iar păgânul „din fire". Cu toate acestea erau incapabili să se mântuiască. Toți erau supuși mâniei lui Dumnezeu.*

Omenirea *prezenta același spectacol de dezolantă răsvrătire. Împărțită – după concepția biblică – în două ramuri – iudei și păgâni – cari se urau de moarte unii pe alții, ea se întrecea în făptuirea celor înspăimântătoare fărădelegi, cari solicitau intervenția dumnezeiască.*

Acesta fiind nivelul moral al lumii – adică scăzut la superlativ – e de tot clar că raporturile dintre omenire *și* Dumnezeu *nu erau cele normale, erau tulburate.*

Cu întruparea lui Hristos începe o eră nouă în viața sufletului și în viața omenirii. El a luat păcatele noastre asupra Sa. El a venit la noi, ca să ne ridice la Dumnezeu. El s'a umilit ca pe noi să ne înalțe. El a restabilit pacea în om, pacea între oameni și pacea între oameni și Dumnezeu. Sufletul în care sălășluește Hri-

Aprovizionare de Crăciun...

stos nu mai cedează asalturilor patimilor. Întru El nu mai este iudeu și păgân, pentrucă Hristos a surpat vrăşmăşia dintre oameni. Cine vieţueşte în Hristos, are arvuna vieții de veci. Unul ca acesta este bine plăcut lui Dumnezeu. În pace cu el însuși, împăcat cu oamenii și cu Dumnezeu, creștinul poate aștepta în pace cununa fericirii celei neapuse.

Iată imensul folos al întrupării lui Hristos.

Suntem în pragul Nașterii Domnului. I-am rememorat și tâlcuit — pe scurt — folosul. Poate că ar fi bine să ne 'ntrebăm câți ne împărtășim din acest folos? Și să tragem consecințele cele firești, pentruca Nașterea lui Hristos să ne fie — într'adevăr — de folos!

STILURI DE VIAȚĂ

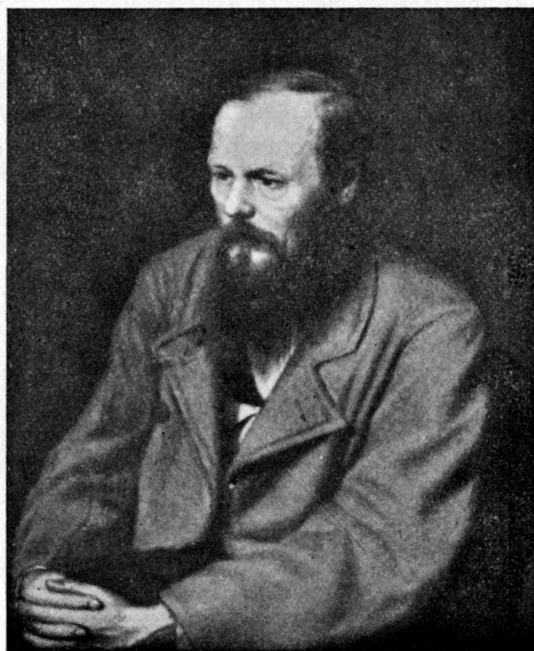
STILUL RUS

de GRIGORE POPA

Cine nu știe că Dostoiewski a fost ultimul mare vizionar și profet al timpurilor moderne? Măsura geniului său este măsura imensității panslavismului, a cărui expresie puțin stilizată este sufletul rus. Și cine nu mai știe că Dostoiewski este demiurgul *Fraților Karamazov*, epopeea dramatică și sângeroasă, contradictorie și sublimă, demonică și divină, a sufletului rus? Silueta divină a lui Alioșa, ce soarbe cu buze de rouă învățătura sfântă a stareţului Zosima, crește alături de cea demonică a lui Mitia sau Ivan Karamazov, frații săi, pe care el îi iubește până la sacrificiul suprem. Afară de acea superb de nostalgică *Troică* a lui Gogol, al cărei zbor fantastic și metafizic se arcuiește ca o boltă bizantină peste pădurea fremătătoare de viață și realitate a *„Sufletelor moarte"*, nu cunosc o întrupare mai reprezentativă a spiritului rus. Vă amintiți cuvintele lui Mitia Karamazov despre Frumusețe. Frumusețea, zice el, este un lucru teribil și îngrozitor. Teribil, pentrucă nu este definit, și nu se poate defini, căci Dumnezeu n'a creiat decât enigme. Și în enigme, malurile opuse se întâlnesc, contrariile se împreună. Frumusețea! Eu nu pot suporta ca un om mărinimos și cu spirit înnalt să înceapă prin idealul Madonei pentru a sfârși prin cel al Sodomei. Mai îngrozitor încă este acela care având deja în suflet idealul Sodomei, nu se lapădă de idealul Madonei, care continuă să ardă pentru el în inima sa, și încă în toată strălucirea adevărului, ca în timpul nevinovăției sale juvenile. Nu, omul e prea vast, eu aș vrea să-l mai reduc. Frumusețea nu e numai un lucru îngrozitor, ci și un lucru misterios. În sânul ei, Diavolul luptă împotriva lui Dumnezeu, iar câmpul de bătaie este inima omenească.

Și cu toate acestea, precum ne învață genialul interpret al lui Dostoiewski, N. Berdiaeff, celebra formulă că „frumusețea va mântui lumea" aparține lui Dostoiewski. Căci pentru el nu exista nimic deasupra frumuseții. Frumusețea e divină, dar această frumusețe, expresia supremă a perfecțiunii ontologice, îi pare lui Dostoiewski antinomică, dedublată, contradictorie, pasionată, teribilă. El nu concepe calmul divin al frumuseții, după idealul platonician: el vede în ea dimpotrivă o mobilitate arzătoare și ciocniri tragice. Lui i-a apărut frumusețea prin mijlocirea omului. El n'a conceput-o în ordine cosmică, pe plan divin. Din acest motiv el regăsește în ea neliniștea eternă a omenirii. Frumusețea este adusă în curgerea lui Heraclit.

Dar totuși, funcțiunea esențială a acestei frumuseți este *de a salva lumea.* Prin această propoziție dostoiewskiană ne apropiem de dimensiunea majoră a spiritualității ruse: *grija vecinică de mântuire.* Mântuire, dacă vreți, contradictorie, catastrofală, năprasnică, dar totdeauna implorând *harul cerului.* Chiar când ține cuțitul în mână să lovească, Rusul, cel pravoslavnic și ortodox, care este Rusul etern, se roagă pentru mântuirea sufletului său păcătos. Cum spunea Mitia Karamazov, în el sălășluesc împreună Madona și Sodoma. Gândul mântuirii se dilată în mentalitatea pansla-

F. Dostoiewski

Maica Domnului — Icoană din veacul XVII

vistă a Ursului până la cuprinderea întreagă a imensei Rusii. Pe drumul mântuirii, *Matușca Rusia* serbează triumfuri. Ei au o concepţie organicistă a păcatului. Păcatul este al tuturor, al întregii comunități, după cum mântuirea nu poate fi decât prin toți, prin *comuniunea comunitară*. Icoana concretă a comuniunii comunitare este biserica ortodoxă, în sânul căreia *dragostea creștină, umilința* și *lumina taborică* aduc mântuirea tuturor. Trebue să subliniem că prin comuniune înțelegem altceva decât prin socializare, după cum prin comunitate înțelegem altceva decât prin societate. Desigur nu putem lămuri acuma toți termenii; dealtfel nici nu-i necesar. Ne oprim o clipă asupra celor ce ne interesează pentru considerațiile prezente.

Comuniunea, spre deosebire de societate și socializare, unde domină exteriorul, numărul, cantitatea, este mai aproape de *misterul existențial.* Viața în comuniune, datorită *afinităților comunitare,* despre care am vorbit altădată mai pe larg, *este un mod specific uman de convietuire.* Este, cum ar zice Lucian Blaga, *existența întru mister* și *revelare,* care coincide cu o mutațiune ontologică și cu o explozie de supremă umanitate. Căci comuniune înseamnă în acelaș timp *reculegere, meditație, contemplație* și *singurătate.* Desigur o singurătate în comun, care simte peste frunte adierile Transcendenței. Comuniune însă înseamnă și participare: *participare interioară, dragoste* și *destin comunitar.* Este o *familiarizare caldă* și *directă* cu toate lucrurile. În posesiunea intuitivă a comuniunii surprindem un *tâlc existențial:* elanul spiritului spre divin. Din punct de vedere creștin, comuniunea îmbracă un *caracter agapic,* iar *agapă* înseamnă *dragoste.* Așa stând lucrurile, nu ne mai mirăm că pentru profeții *ortodoxiei pravoslavnice,* ai *slavofilismului* și *panslavismului* – trei dominante ale sufletului rus – neamul lor pravoslavnic, după imaginea vie a bisericii lor ortodoxe, nu este decât *suprema comuniune de dragoste și destin.* Înțelegem acum mai lesne de ce mântuirea nu poate fi decât a tuturora și nu se poate împlini decât prin toți. În viața rusă, biserică și neam, cel din urmă după modelul celei dintâi, au *caracter de agapă creștină,* adică de *dragoste creștină.* Cine ar studia din această perspectivă literatura rusă mare, ar culege fructe miraculoase. Ar constata că pentru *Rus a trăi înseamnă a se salva.* De unde poate și *eterna tinerețe a slavului, adolescența lui fără sfârșit,* lipsa de formă și de stil, într'un cuvânt, lipsa de maturitate. Din acest punct de vedere, putem afirma fără teamă de a fi contraziși, *că stilul rus este tocmai lipsa de stil.* Înțelegem desigur un stil interior, care-și declară puterea demiurgică în formele suverane ale creațiilor culturale. Nu vrem să spunem prin această afirmație că sufletul rus, imens cât stepa ce-l adăpostește, n'ar fi produs o cultură proprie, ci numai să accentuăm că în comparație cu culturile occidentului, în bună parte geometrice și unilineare, cultura rusească n'are formă, n'are stil, în sens occidental, dar are în schimb *profunzime.* Este o cultură *multiplană, simfonică* și *polivalentă.* Mai aproape de viață decât de sistem, Rușii par neamul cel mai înzestrat de *tâlc existențial,* căci pentru ei, cum aminteam ceva mai sus, *a trăi înseamnă a te salva.* Ei trag totdeauna ultimile consecințe din atitudinile filosofice și religioase, științifice și politice. Că este vorba de spiritualism sau de materialism, de creștinism sau de comunism, lucrul n'are nicio importanță pentru moment. Rusul este același pretutindeni, și asta ne interesează. Psihologia lui *prăpăstioasă* și *catastrofală,* de încredere absolută și de refuz total, străluminată de seninătățile raiului și roasă de patimile iadului, este aceeași. Iată dece credem că ateismul Rusiei de azi, impus de teroarea iadului roșu, este forma degradată a *misticismului rusesc.* Toate piramidele comunismului stakhanovist se ridică prin misticismul deturnat al poporului nu cu mult înainte numit pravoslavnic. Dealtminteri,

pentru observatorul atent al fenomenului de peste Nistru, revenirea la *misionarismul panslavist* este un fapt din zi în zi mai evident. Întrucât ne priveşte, credem că nu peste mult misticismul care mocneşte în adâncurile poporului rus, chiar şi atunci când este comunist, îşi va relua din nou drumul menirii sale istorice, înflorind, după profeţia lui N. Berdiaeff, *un nou ev mediu al creştinismului ortodox.* Şi atunci, sub bolta de lumină taborică a ortodoxiei, *profunzimea, profetismul* şi *misionarismul rusesc* îşi vor întoarce iarăş faţa către Dumnezeu.

ACUM PROROCIILE...

(COLINDĂ)

Acum prorociile
Şi toate scripturile,
Despre Mesia Hristos
Toate s'au plinit frumos.
Căci naşterea lui Hristos
Este scris c'aşa a fost:
Până a nu se fi născut Mesia,
Iosif cu Fecioara Maria,
Apucă la drum pe 'ncet
Din oraşul Nazaret;
Se duc ei ca să 'mplinească
O poruncă 'mpărătească.
Când în Vifleem sosiră,
Nici o casă nu găsiră,
Unde gazda să-i primească
Şi puţin să odihnească.
– „Nu mi-e Marie de mine,
Mă gândesc mereu la Tine;
Unde capu-ţi vei pleca
Unde Te vei aşeza?“
– „Nu te 'ntrista, soţul meu,
Se va 'ngriji Dumnezeu,
Vom găsi un mic locaş
Chiar şi-afară din oraş.“
– „De-aş fi fost eu om bogat:
Toţi ni s'ar fi închinat
Ne-ar fi chemat şi în casă
Ne-ar fi aşezat la masă;
Dar eu, un biet om lipsit,
Nicăiri n'am fost primit.“
Din Vifleem au ieşit
La-un staul au poposit
Şi-aici Fecioara Maria
Naşte pe Hristos Mesia,
Pe Messia prorocit
Care astăzi ne-a venit.

Culeasă în Sălişte-Sibiu — *de A. A. VELEA*

ADIO VERII

Păpuşo, fă-mi ghirlandă
Din tămâioase micşunele
Şi-mi pune mistica ofrandă
În îngânări de păsărele.

Vreau să trăesc din plin căldură
Sorite-i zeităţi din cer;
Vreau mistic să împart din a mea liră
Viaţă trandafirilor ce pier.

Dă-mi, Doamne, împuternicire
Să desmorţesc un roi de gâze,
Şi să trăesc o veşnicie
În alintări târzii de brize.

Sunt fraţi cu mine toţi cosaşii
Ce cântă 'n lanurile coapte
Şi de-or pieri, îi iartă, Doamne,
De zumzetul ce-l fac în noapte;

Şi când o fi să-mi dau limanul,
Mai strânge-i, Doamne, într'o seară
Să-mi cânte, ca să-mi uit aleanul
Şi ia-mă, la un spart de vară.

GH. NOVEANU

COLINDĂ

Peste zări de nea
Străluceşte-o stea,
Şi razele ei
Cad într'un bordei,
Şi ascultă cum
Trei copii de scrum,
Cu glas gângurind
Invaţă colind,
Lumii să vestească
O veste cerească:
Că s'a şi născut
Domn fără 'nceput,
Pre nume Isus
Şi că I s'au dus
Crai din alte ţări
Din mari depărtări,
De s'au închinat
Cu suflet curat,
Şi că I-au lăsat
Daruri de 'mpărat
Smirnă şi tămâie,
Ca să Ii rămâie
Semne de iubire
Şi de preaslăvire.

Noaptea s'a lăsat
Peste-un pumn de sat,
Iar pe-un drum de nea
Se vede o stea,
Şi în urma ei
Ies dintr'un bordei
Trei copii în strai
Prefăcuţi în crai.
Glasurile lor
Au pornit în cor,
Lumii să vestească
Vestea îngerească.
Şi cum merg aşa
Căutând după stea,
Casele se 'nchină
Cu ochi de lumină,
Şi 'n semn de iubire
Şi de preaslăvire,
Îi aduc în dar
Sufletu 'n pahar.
Şi satul de nea
Cu trei crai şi-o stea,
Pare-un Vifleim
Cusut pe chilim.

. . . .

EMIL ZEGREANU

VESTEA BUNĂ

„Răsărit=a lumii lumina cunoştinţii"

de L. MUNTEANU

Căci nu numai iudeului şi păgânului de odi= nioară a răsărit lumină cunoaşterii şi dreptăţii în propovedania lui Hristos, ci la tot omul viu, care vine în lume.

Ce era omul mileniilor premergătoare creşti= nismului? Istoria vieţii religioase, culturale şi po= litice ne=o spune. Un rătăcitor în întunerec. Închi= nător zeilor, nişte creaturi închipuite, inexistente, supuse tuturor imperfecţiunilor şi patimilor ome= neşti – neputincios scrutător al realităţilor încon= jurătoare – tiran în organizarea societăţii omeneşti şi repartizarea bunurilor.

Ce ştia despre propria lui existenţă, despre originea şi scopul vieţii lui? Ce ştia despre lumea înconjurătoare şi rosturile ei? Ce ştia despre lumea nesupusă perceptibilităţii simţurilor lui? Prea puţin, sau nimic. Mistere în însaşi fiinţa lui, mistere în lumea din juru=i.

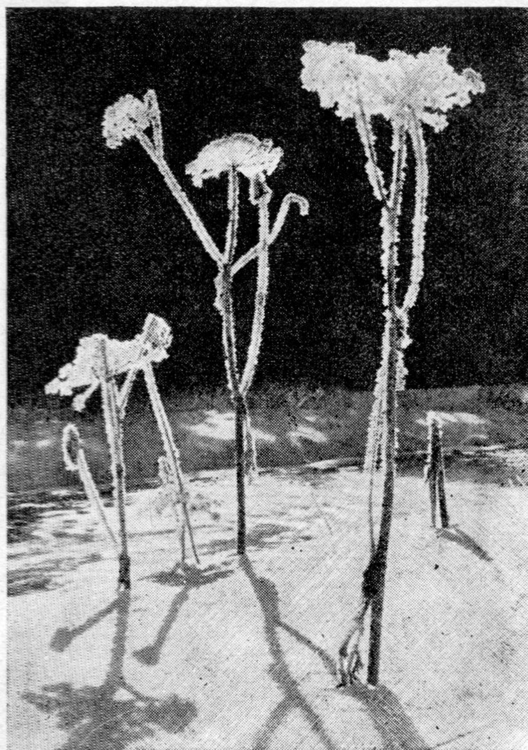
Poate fi acuzat că a trăit o viaţă de nepă= sare faţă de toate problemele vieţii? Nu. Nu nu= mai minţile de elită, ci antichitatea în întreaga ei componenţă s'a străduit să ridice vălul neştiinţei. Lumea apare ca un laborator imens, în care egip= teanul, babiloneanul, assirianul, fenicianul, iudeul, grecul, romanul lucrează cu sârguinţă. Este doar

Lângă leagăn

De unde această admirabilă figură poetică, de unde această idee de un profund înţeles în troparul cu care biserica noastră dreptmăritoare întâmpină pe Mântuitorul, în amintirea slăvitei zile a venirii Lui în lume? Izvorât=a cumva din fana= tismul credinţei primelor secole creştine, este ex= presia unor realităţi idealizate de arta creştină? Nu, nici una, nici ceealaltă! Dimpotrivă, în cuvin= tele troparului Naşterii se eternizează conştiinţa lim= pede a marilor binefaceri aduse de Isus în lume.

Şi această constatare nu numai pentru cre= ştinătatea secolelor trecute, ci şi pentru noi. Nici noi n'avem să ne oprim la forma poetică, ce ne alintă sufletul, nici la melodia care ne înalţă, ne face să trăim cu amintirea în vremi de mult apuse, ci să pătrundem adâncul acelei revărsări de bu= curie a sufletului omenesc, care se vede scăpat din cătuşele neştiinţei, înfiorându=se înălţat la des= chiderea orizonturilor largi, pline de lumină şi sub= tilitatea adevărurilor divine.

Iarnă

sădită în adâncul sufletului omenesc năzuinţa după lumină. Dar vai, eforturile omeneşti abia au reuşit să stabilească raportul dintre cauze şi efecte limpezind astfel doar sub raport formal unele fenomene. Ele n'au ajuns să ducă lanţul cauzalităţii până la capăt, n'au ajuns la cauza ultimă a lumii, n'au pătruns în însaşi fiinţa fenomenelor şi lucrurilor, n'au pătruns în fiinţa vieţii şi a puterii, care o animează.

Avântul în lumea suprasensuală pentru raţiunea păgână este un haos de păreri.

Pecetea necunoaşterii se imprimă adânc în moravurile şi preocupările lumii antice. Desfrâul domină în cele mai înalte forme de manifestare ale vieţii, în formele cultice. Cruzimea este o virtute apreciată şi de zei. Oprimarea libertăţii individuale cu puterea forţei pumnului este mijlocul de coheziune al unităţilor într'o organizaţie socială, sau politică.

Şi ce-i mai mult, conştiinţa răului în care se zbate această lume este vie. Nu numai iudeul, ci şi păgânul aşteaptă un Mântuitor. Desnădejdea insuccesului imprimă vieţii o pecete de mâhnire. E vizibilă această umbră de tristeţe în toate operele acestei lumi.

Câtă fineţe în trăsături, ce perfecţiune de forme, în celebra statue greacă „grupa Laokoon." Ideea ce o înfăţişează însă e plină de amărăciune. Omul în luptă cu bălaurul necunoscut. Este sugrumat, rezistenţa scade, frumoasele forme cedează puterii superioare. Un strigăt de disperare, o rugăminte fierbinte în ochii îndreptaţi spre cer, şi omul cade înfrânt.

Lupta disperată este zvârcolirea antichiăţii după adevăr, ruga îndreptată spre cer este conştiinţa zădărniciei şi aşteptarea ajutorului divin.

În lumea întunerecului omul nu se poate încadra sufleteşte, nu se simte la el acasă.

Nici pentru zilele noastre, dacă n'ar fi venit Hristos, nu mare ar fi fost progresul cunoaşterii în drumul spre adevăr. Iar dacă azi în sistemele filosofice, în ştiinţă avem licăriri de adevăr, acestea decurg din lumina adevărului creştin.

După cum mărturiseşte Rousseau: „Eu afirm că principiile filosofilor noştri întâi au fost creştine, apoi filosofice."

După atâta aşteptare Dumnezeu-Fiul se încarnează în trup omenesc. Propovădueşte adevărul aducător de lumină. Ceeace mintea omenească n'a putut descoperi prin propriile ei puteri, prin prizma adevărului revelat înţelege: Viaţa nu-i mai apare un lanţ neîntrerupt de cauze şi efecte. El nu mai este o apariţie stingheră în lume. Nu stă la discreţia unor puteri necunoscute cari îi călăuzesc paşii spre o ţintă necunoscută.

De acum se cunoaşte pe sine, îşi cunoaşte originea şi viitorul. Cunoaşte pe Creatorul său şi al întregei lumi înconjurătoare, cunoaşte isvorul atâtor umiliri pe cari a trebuit să le îndure prin înaintaşii săi, cunoaşte rolul ce-i revine în mântuirea din aceste umiliri. Este un călător în viaţă ce umblă ziua, vede de unde a pornit şi are în faţă ţinta de ajuns. Cunoaşte obstacolele ce-i stau în cale, dar este stăpân şi pe mijloacele prin cari să le învingă.

Lumina cunoaşterii coborâtă de Hristos din ceriuri este pentru suflet tot atât de binefăcătoare ca şi lumina soarelui după întunerecul nopţii.

Viaţa omenească îşi schimbă cursul. Se înviorează. Trecutul moare ca un vis urât. Pe ruinele lui în care sunt îngropate atâtea jertfe ale voinţei de mai bine se clădeşte o nouă societate omenească. În sânul ei este menită să domine armonia, iubirea frăţească, dar mai pe sus de toate lumina cunoaşterii supranaturale.

Dar numai conştiinţa vie a acestei noi realităţi intronate de venirea Mântuitorului în lume, ajunge la expresie în cântarea prin care creştinul întâmpină an de an la sărbătoarea „Naşterii Domnului" pe Cel născut în peştera din Vifleem.

SCRISOARE LUI ISUS

Coboară-te, o Doamne, din lumină
Să hoinăreşti din nou la noi prin sate,
Să vezi cât lumea-i plină de păcate
Şi s'o mai cerţi cu vorba Ta senină.

Iar când vei rătăci peste ogoare
Ca cerşetor răzmat în vre-un gătej,
Să Te opreşti şi pe la Ocna-Dej,
Că te aştept cu casa 'n sărbătoare.

De mult Îţi caut paşii pe pământ,
De multă vreme 'n prag Te-aşteaptă mama
Să-ţi ia sudoarea feţii cu năframa,
Iar Tu s'o 'nvredniceşti cu chipul sfânt.

Ne-aprinde 'n suflet candelele stinse,
Căci le-a încins rugina necredinţii,
Fă să tresară tainele fiinţii
În flăcările harului cuprinse.

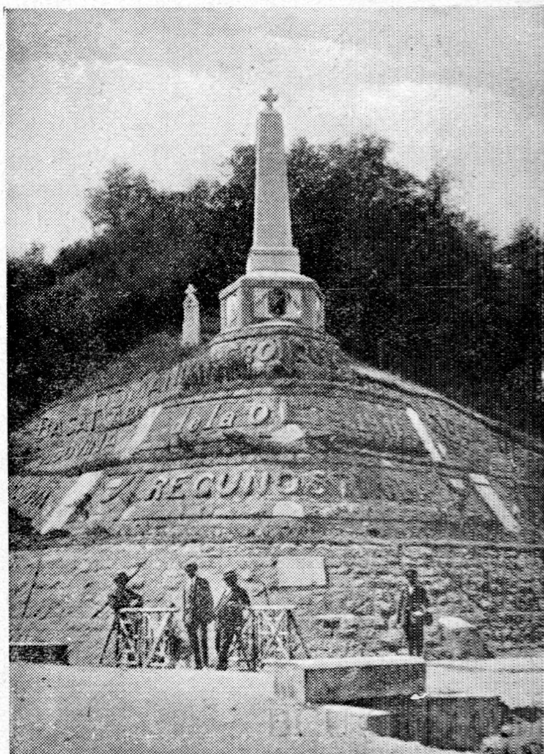
Bine-cuvântă sângele din vie
Şi grânele de aur şi apoi,
Tu chiamă-ne, o Doamne, şi pe noi
La cina cea de taină din vecie.

EMIL ZEGREANU

PRAZNICUL UNIRII

1 DECHEMVRIE

de Prof. A. BUZDUG

Brezoiu: Eroilor din Valea Lotrului

Ziua de 1 Decemvrie este sărbătoarea Ardealului eliberat din lanțurile sclăviei milenare. Este sărbătoarea dreptății, care a biruit minciuna și îngâmfarea grofilor, ridicate pe spinarea iobagului român. „În ziua aceasta s'au ispășit toate jertfele aduse de nenumărații eroi cunoscuți și necunoscuți ai neamului nostru, dela moartea principelui Gelu, în cursul alor zece veacuri, până când intrarea trupelor române în Ardeal, cu cel din urmă, dar bogat val de sânge, plinește executarea sfântă a unei datorii istorice". (N. Iorga).

În ziua de 1 Decemvrie 1918 a răsunat din piepturile alor peste o sută de mii de Români – adunați la Alba-Iulia – „Vrem Unirea Ardealului cu Țara-Mamă."

Bătrânul Badea Gheorghe Pop de Băsești a deschis adunarea, cu lacrimi în ochi. Spunea cu dreptul Simeon din Biblie, că mulțumește lui Dumnezeu, că a putut vedea și această zi măreață, terminând cu cuvintele: „Acum slobozești pe robul tău Stăpâne!..."

Pe câmpia din cetate unde era adunat poporul, era o pădure de steaguri. Și când au prins a fâlfâi steagurile, părea că tot pământul s'a mișcat din temelii.

Cine ar fi fost în stare să împiedece hotărârea acestui popor, care după atâtea suferințe a ajuns să fie stăpân pe glia strămoșească?

La 1 Decemvrie 1918 s'a înfăptuit dreptatea lui Dumnezeu pe pământ, unindu-se Ardealul pentru totdeauna cu Țara-Mamă, ajungând astfel noi Românii stăpâni ai gliei strămoșești.

La 1896 Ungurii se pregăteau să sărbeze o mie de ani de când Tuhutum și ceilalți viziri mongoli i-au călăuzit în Europa. Atunci, la Cluj, un învățător ungur întreba pe un țăran român:

— Hei, bade, când o să vă sârbătoriți și voi o mie de ani, de când ați venit în Transilvania?

— Jupâne – a răspuns țăranul – noi n'am venit de nicăeri, noi de două mii de ani, de când se numără anii, aici ne-am pomenit, aici vom fi și aici vom rămâne.

Cei mai vechi oameni în aceste ținuturi au fost strămoșii noștri. Înainte de ei n'au fost pe aceste plaiuri, decât cerul cu stelele și pământul cu pădurile și apele.

În fiecare fărâmă din pământul țării noastre avem îngropat os și sânge de român; fiecare piatră e o cruce de mormânt; fiecare copac un stâlp. În brazda udată cu sudorile noastre ca și în piatra mută trăește sufletul părinților și al moșilor noștri și nu se va găsi pe acest pământ nici un laș și nici un trădător, care să-și părăsească ori să-și vânză moaștele părinților.

De aceea, acest pământ ne e scump și sfânt.

În trecutul nostru mulți oameni au suferit. Dacă suntem ceva, suntem prin suferința lor. Toate puterile noastre nu sunt altceva, decât jertfa lor strânsă la olaltă și prefăcută în energie. Și unul dintre acești strămoși, mare, fiindcă a fost nenorocit și el, într'o clipă de supremă răstriște, când i se zicea: lasă țara și du-te sub jug, el Gheorghe Ștefan, *din părțile unde au luptat ostașii noștri la Oituz, a strigat: decât să plec de aici* „mai bine să mă mânânce câinii pământului acestuia". *Au trecut trei veacuri dela 1650, când* Gheorghe Ștefan Vodă *spunea celor vechi această hotărâre a sa și față de care nici noi nu putem spune astăzi decât că: mai bine să ne sfârtice câinii carnea trupului nostru, decât să lăsăm o brazdă din pământul strămoșesc.*

GALERIA EROILOR

*GENERALUL TRAIAN MOȘOIU**)

— AMINTIRI — *de Dr. G. PREDA*

La 28 Iulie a. c. s'au împlinit cinci ani dela moartea unuia din eroii armatei noastre: generalul Traian Moșoiu.

Ca unul ce am condus în timpul răsboiului serviciul sanitar al trupelor pe care le-a comandat și am fost — pot zice — consilierul său sufletesc, cred necesar ca prin câteva amintiri (din timpul petrecut împreună) să ilustrez odată mai mult însușirile acestui distins oștaș și comandant.

Generalul Traian Moșoiu era omul datoriei și subordona ei multe din sentimentele sale superioare.

Îmi amintesc că pe când era comandant al Regimentului 2 Vâlcea (situat în 1914 la frontieră cu comanda în comuna Brezoiu), este chemat în interes de serviciu la Corpul de Armată în Craiova. În timpul lipsei sale este substituit de ajutorul șefului de Corp, maiorul Popescu, un distins ofițer (care a murit mai târziu în urma rănilor căpătate în lupta dela Tălmaci).

În cele 2—3 zile de absență a lui T. Moșoiu, unul din distinșii ofițeri ai regimentului (un tânăr sublocotenent), administrează o lecție de purtare unui funcționar al fabricei din Brezoiu, de origină semită, care prin conduita sa arogantă și obrasnică nemulțumea pe ofițerii regimentului. Corecțiunea fusese cam aspră, iar faptul că cel bătut avea oarecare prietenie cu ofițerii dela Corpul de Armată ne-a lăsat consternați temându-ne de urmările ce le putea avea.

Ca unul ce eram considerat printre prietinii generalului Moșoiu, am fost solicitat de corpul ofițeresc al regimentului să însoțesc pe ajutorul șefului de Corp la primirea în gară a comandantului, aducându-i cu mult tact la cunoștință cele întâmplate.

Vestea i-a fost în adevăr adusă cu oarecare timiditate de maiorul Popescu, iar eu căutam să îndulcesc gravitatea faptului și în special a situației ofițerului.

Foarte aspru generalul Moșoiu întreabă ce s'a făcut cu ofițerul? — Am așteptat ordinele D.-Voastre — răspunde maiorul. „Prea puțin, d-le maior, și este o notă rea pentru d-ta de a lăsa ca un ofițer mobilizat la frontieră să-și facă singur dreptate. Substituindu-mă trebuia să iei măsuri urgente de pedepsire. — Ofițerul va fi imediat închis și cazul raportat Corpului de Armată, iar d-ta d-le maior îți vei trage consecințele."

Ajunși în camera ce ocupam la Castelul din Brezoiu și văzându-l atât de înfuriat nu mai îndrăzneam să discut chestiunea, când deodată generalul T. Moșoiu isbucnește: d-ta, Doctore, ai examinat pe cel bătut? — Nu s'a prezentat ca să-l pot examina — răspund eu. Și pe un ton tot aspru, dar cu oarecare nuanță de mulțumire sufletească îmi spune: interesează-te te rog, căci voiu să știu dacă bătutul a primit atât încât să compenseze neplăcerile ofițerului. Vorbea de astădată naționalismul, căci funcționarul bătut era un spion care la declararea răsboiului a fost trimis sub excortă la Corpul de Armată alături de alți spioni suspecți. Ofițerul însă a fost ales ca aghiotant al comandantului de regiment. După răsboi acelaș ofițer a fost răsplătit cu cea mai mare recompensă ce o putea acorda un general, care este tată de familie, adică de a-i acorda în căsătorie pe fiica sa.

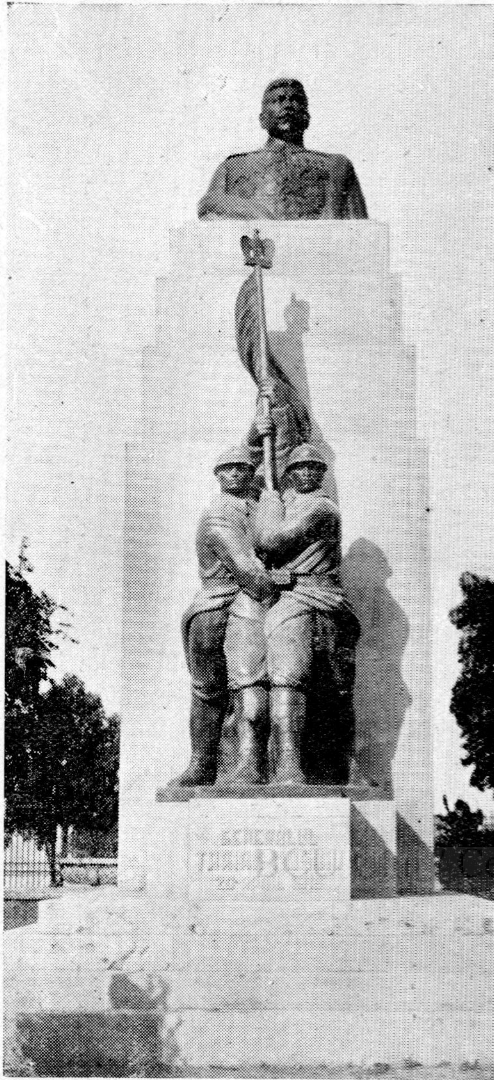
Printre calitățile de *comandant ale generalului Traian Moșoiu una era aceea de a poseda o voință fermă și o energie fără seamăn. El cerea dela trupă și ofițeri maximum de sforțări pentru împlinirea datoriei, aceștia din urmă fiind obligați ca prin actele lor să dea totdeauna exemplu celor dintâi.*

Iată o împrejurare din multe altele care confirmă odată mai mult această calitate. — Ne găseam — precum am spus — cu trupa regimentului mobilizați la frontieră, unde se luau măsuri de apărare (tranșee). Într'o Luni dimineață sunt sculat de generalul Moșoiu pe la ora 5 ca să inspectăm unitățile răspândite în diferitele localități de pe valea Oltului.

Lucrările începuseră și am găsit trupa la lucru. Ea era însă dirijată numai de sublocotenenți și locotenenți. Ofițerii cu grade mai mari profitaseră de ziua Duminecii pentru a petrece la Călimănești și nu se întorseseră Luni la ora programului. Faptul acesta înfurie pe generalul Moșoiu. După o jumătate de oră de mers dăm peste grupul de ofițeri cari veneau călări dela localitatea amintită. Dânsul le administrează o morală aspră, cu amenințarea de împușcare și ia dispozițiuni să rămână consemnați pentru tot restul timpului în localitățile unde-și conduceau unitățile.

De altfel în chestiuni de împlinirea datoriei nu se putea glumi cu generalul Moșoiu. — Împuș-

*) Fragment din o conferință ținută la Sibiu asupra personalității generalului T. Moșoiu.

Oradea: Bustul Generalului Moșoiu

carea foarte multor automutilați și a acelor aproape 60 soldați ce părăsiseră pozițiile dela Poiana Spinu- lui, constituesc dovezi că el trecea ușor la fapte, când era vorba de a da exemple pe câmpul de luptă.

El însuși știa cât este de amenințat de duș- mani și că va plăti cu moartea faptul că pără- sise armata austro-ungară pentru a intra în ar- mata țării sale.

Ne găseam în ziua de 17 August 1916 in- trați în Transilvania la Râul-Sadului. În o sală șo- pron (loc de adăpost pentru ploaie), generalul Tra- ian Moșoiu lua dispozițiuni cu statul său major asupra modului cum trebue să înainteze trupele și cum poate stabilì legătura cu trupele ce înaintaseră pe valea Oltului.

După terminarea lucrărilor, generalul Traian Moșoiu mă privì lung și-mi adresează cuvintele: „Știi, Doctore, că sunt trecut de unguri pe lista lor neagră? N'ai idee ce plăcere ar simți să le pot cădea în mână și să mă tortureze așa precum numai ei știu să tortureze (pe români). Sunt însă ferm hotărât să-mi împlinesc datoria până la capăt și dacă soarta m'ar părăsì și ar trebuì să cad viu în rândurile lor, încredințez și autorizez pe fiecare ofițer din cei prezenți sau din grupul meu (con- ducea pe atunci grupul Lotru) să mă împuște.

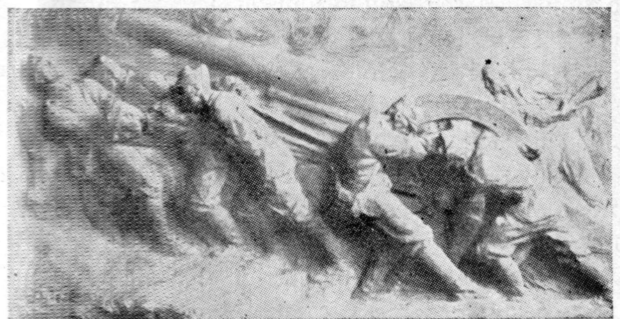
Crezând că această tristă însărcinare este spusă în glumă, l-am prevenit că lasă prin ea o mână liberă chiar vre-unui dușman personal ro- mân, ca să se poată răsbuna.

Încruntând sprincenele generalul T. Moșoiu pe un ton hotărât spune: „Este singura dorință pe care v'o las sub jurământ. Este posibil în ade- văr să se găsească și printre români vre-un ticălos, care să caute o răsbunare în acest fel, dar prefer să fiu împușcat de un frate român, decât schin- giuit de acei ce au supt atâția ani vlaga poporu- lui pentru care luptăm și ne jertfim."

Vedem că generalul T. Moșoiu vorbea se- rios. Soartea însă l-a favorizat, căci dorința dușma- nilor nu s'a realizat și noi am fost scutiți de în- deplinirea acestui dureros legământ.

Generalul T. Moșoiu era comandantul care împărtășea alături de trupă și în primele rân- duri nevoile și suferințele ei. Deși obligat să stea la postul de comandă (precum am spus) el stătea, și mânca deseori în tranșee comunicând numai prin telefon statului său major, dispozițiunile ce priveau mișcările trupelor de pe întregul său front.

Acei ce vizitează astăzi colina muntoasă de deasupra Gurei-Râului pot vedea urmele șanțu- rilor de adăpost și de luptă săpate de trupele ge- neralului T. Moșoiu. I-am atras în acele vremuri atenția că atribuțiunile sale (ca și ale mele de alt- fel), îl obligă să supravegheze mișcările întregului grup și deci că nu este locul să-și jertfească viața stând numai la una din părțile grupului, (trebue să amintesc că trupele generalului Moșoiu ocupau un front foarte mare, dela Tălmăcel și până aproape de Păltiniș). El mi-a răspuns că rostul nostru e să fim acolo unde pericolul e mai mare (se pregătea un atac la Orlat). Într'adevăr la venirea nopții

Medrea; La tun

auzeam cum soldaţii ce treceau prin faţa adăpostului (unde ne găseam) îşi şopteau bucuria că comandantul este cu ei, iar cuvântul lor: „este aici“, era pare-că un cuvânt de ordine ce mergea dela ureche la ureche, îi stimula şi îi încuraja.

În lupta dată mai târziu la Orlat (unde Brigada mixtă comandată de T. Moşoiu atacă cu înverşunare 3 divizii germane) s'a putut vedea felul cum soldatul român ştie să-şi arete vitejia mai ales când vede pe comandant stând alături de el.

Generalul Moşoiu avea tăria de caracter de a suporta fără să exteriorizeze, emoţiile şi comoţiile ce le poate aduce răsboiul.

Pe când ne găseam într'o casă din satul Grebleşti, un obuz inamic sfărâmă uşa intrării, iar ricoşele au atins chiar pe unii dintre noi. Moşoiu se ridică şi surâzând ne spune: „Nu se poate o ocazie care să ne convingă că un al doilea nu va mai nimeri aici; să ni se aducă deci coşul cu merinde ca să mâncăm.“

Ambiţia şi setea de glorie stăpâneau – ce e drept – sufletul generalului Moşoiu ca pe-al tuturor marilor comandanţi.

De abia retraşi pe linia Focşani–Nămoloasa, generalul Moşoiu roagă Marele Cartier ca din resturile unor divizii să poată forma o trupă cu care să apere retragerea armatei române.

Generalul Moşoiu avea puterea de a convinge, a persuada, a sugestiona pe cei din jurul său în direcţia ideilor sale şi mai ales a optimismului său.

Îmi amintesc cum gara oraşului Galaţi din Moldova era invadată de trupe române şi ruse şi mai ales de populaţia civilă care căuta să plece cu trenul în alte regiuni, oraşul fiind bombardat de proectilele lansate de avioanele inamice. Mare mi-a fost mirarea când văd în una din sălile dela gară pe generalul Moşoiu, care dela înălţimea unui scaun ridică în slavă elanul şi puterea armatei române, iar despre inamic spunea: „că se găseşte la grea răspântie şi că-l strânge gheata.“

Negreşit că aceste cuvinte ieşite din gura unui comandant şi cu convingerea ce el ştia să o împărtăşească auditorului a făcut ca populaţia civilă să descongestioneze gara, iar cei mai mulţi din locuitori să se intoarcă la căminurile lor. Oraşul Galaţi – este drept – nu a putut intra în mâinile duşmanilor.

Chiar în momentele de panică generalul Moşoiu nu-şi pierdea cumpătul şi cu mult calm aducea o idee sau un sentiment de încurajare.

La retragerea din oraşul Ploeşti, generalul Moşoiu se găsea în capul coloanei sale, luând dispoziţiuni pentru o scurgere cât mai regulată a trupelor sale. Impresionat de haosul ce domnea pe şoseaua Ploeşti–Buzău, singura cale de comunicaţie pe care se retrăgea nu numai armata, dar întreaga populaţie, mai ales aceea din Bucureşti, mă apropiai de generalul Moşoiu şi-i comunicai impresia, spunând că ceea ce văd exprimă durerea unui întreg neam, iar aspectul întrece poate retragerea armatei franceze din Rusia. Generalul Moşoiu frânându-şi emoţia îmi spune: „nu poate exista nici o comparaţie, doctore, deoarece retragerea armatei franceze obosită, epuizată, nemâncată, neîmbrăcată, se făcea pe un teritoriu strein în plin frig, zăpadă şi pe drumuri pe care ei le construiau; noi suntem favorizaţi în această retragere şi apoi nu ne retragem cu ideea de a salva ceea ce putem salva, dar cu speranţa că vom reveni şi atunci vai şi amar de acei ce profită că aliaţii noştri (Ruşii) nu ne-au sosit la timp.

Părăsind armata activă generalul T. Moşoiu a ocupat – după război – situaţii înalte în guvernarea ţării (senator de drept şi ministru) în care îşi arată calităţile sale de bun şi energic gospodar şi mai presus de toate îndatoritor.

Din timpul ministeriatului său la lucrările publice şi comunicaţii, păstrez încă o amintire care califică generozitatea şi bunătatea inimii sale.

M'a rugat în una din zile să-l însoţesc la Minister pentru a face – cum spunea el – adevăratul studiu psihologic al solicitatorilor.

Este drept că în cele 5 ore de audienţă mi-a fost dat să aud – în cabinetul său – cereri şi intervenţii extravagante, caraghioase, irealizabile. Punctul culminant a fost atins de un ţăran din părţile Ardealului, căruia i se rechiziţionase din partea armatei o vacă şi care cerea să i se dea în schimb 2 boi, deoarece vaca – după spusele lui – era cea mai frumoasă şi mai de rassă din sat.

Pe un ton blând şi glumeţ generalul Moşoiu îi explică, că el este ministru la comunicaţii şi n'are nici un amestec cu rechiziţiunea. Ţăranul însă îi răspunde că el nu cunoaşte decât pe generalul Moşoiu care a ajuns ministru şi pe de-asupra fiind şi general trebue să-l ajute, spunând la telefon d-lui general dela armată să-i dea vaca sau cei 2 boi.

Câteva sutare scoase din punga proprie a Ministrului T. Moşoiu şi un număr oarecare de bilete de tren gratuit pe C.F.R. scoase din sertarul biuroului, au convins în sfârşit pe ţăran să lase locul unui alt solicitator.

„Vezi, doctore – îmi spuse generalul Moşoiu – îndatoririle de ministru democrat sunt uneori grele de îndeplinit şi-ţi trebue multă răbdare pentru aceşti nenorociţi veniţi cine ştie de unde să-şi caute

dreptate." — Vă mai trebue însă — adaog eu — și mulți bani și bilete gratuite ca să puteți satisface pe toți.

Dacă în istoria țării noastre întregite, generalul Moșoiu va fi rânduit pentru vecinicie într'unul din locurile de onoare ale românismului, se cuvine din admirație și recunoștință ca întreg poporul român, dar mai ales acel din părțile ardelene, maramureșene, crișene și bănățene să nu se mulțumească numai cu un bust ca acel dela Bran sau dela Oradea, ci să-i înalțe o statue pe Tâmpa dela Brașov, pe locul unde a stat Árpád, pentruca cu ochii de bronz să privească așa precum vedea cu ochii vii, șesul Bârsei și câmpia Neajlovului, rămânând vecinic pe acest loc așa precum a fost și în viață; *un sol de bună unire și întărire sufletească dintre Regatul Mamă și scumpa sa fiică — „Ardealul."*

A. Demian: Desen

SFÂNTUL DIN MIRA LICHIEI

MARELE IERARH NICOLAE

de Preotul ION GORON

Biserica îl numește îndreptătorul credinței, învățătorul înfrânării, chipul blândeților și — mai presus de toate — apostolul milosteniei.

Cât a trăit — și Dumnezeu l-a învrednicit cu lungime de zile — a fost un înțelept conducător al turmei cuvântătoare, încredințată păstoriei lui, și un mare binefăcător al oamenilor avizați la ajutor străin, al celor săraci de înțelepciune dreaptă, al celor săraci de voință de a rămânea pe drumul drept al legii lui Dumnezeu. Deși mâna lui n'a purtat decât Crucea și Evanghelia și ofrandele destinate celor nevoiași, a fost un ostaș viteaz. Lui și celor asemenea lui, i se datorește biruința creștinismului. Oamenii de mentalitatea, de generozitatea, de voința Sf. Nicolae au constituit puterea a toate biruitoare și comoara inepuizabilă a vechiului creștinism; și biserica creștină își îndeplinește rolul ei mântuitor numai în măsura, în care poate opune păcatelor lumei acesteia oameni de mentalitatea, de generozitatea, de voința Sfântului Nicolae.

Istoricul bisericesc, care a păstrat pe seama creștinătății amănuntele vieții lui, ca astfel sufletul lui și dumnezeeștile îndemnuri pornite din acel suflet, să fie deapururi în mijlocul nostru, numește viața Sf. Nicolae, viață îngerească.

Într'adevăr aceasta a fost el: înger păzitor. Înger păzitor în timpul foametei, când a aprovizionat timp de doi ani un ținut întreg cu grâu, cumpărat pe bani, pe cari numai mucenicească lui răbdare i-a putut smulge zgârceniei omenești. Înger păzitor a fost, când — furișându-se în noapte — a aruncat bani în casa desnădăjduitului părinte, care voia să vândă trupul fiicelor sale, și a salvat astfel dela pierzanie sufletească un părinte și trei fecioare. Înger păzitor a fost, când s'a opus nedreptei judecăți a unui judecător mituit și a salvat dela moarte trei vieți omenești. Înger păzitor a fost, când a apărut în vis împăratului Constantin cel Mare, îndemnându-l să fie păzitorul legii și al dreptății. Înger păzitor a fost, când în Sinodul dela Niceea a înfrânat cerbicia lui Arie cel hulitor de Dumnezeu. Și e îngerul păzitor al tuturor celor ce își îndreaptă gândul și rugăciunea spre el, căci le umple sufletul de pace, seninătate și încredere în Dumnezeu.

Pentru toate aceste binefaceri materiale și duhovnicești, creștinii i-au păstrat iubire și recunoștință. Și când hoarde păgâne amenințau să-i pângărească mormântul, dădător de creștinești mângăeri, oameni evlavioși i-au mutat trupul nesupus stricăciunii din Mira Lichiei într'un orășel din sudul Italiei, la Bari.

Din mormântul dela Bari, pleacă Sf. Nicolae în noaptea de 6 Decemvrie, a fiecărui an, ca să ducă — sub înfățișarea jucăriilor și a cadourilor de tot felul — bucurie în casele creștine. Din îndemnul celor ce iubesc pe oameni cu fapta și cu adevărul și poartă milă de suferințele lor, Sf. Nicolae nu cercetează numai palatele celor ce abia își pot purta crucea bogățiilor, ci se mai abate și pe la casele celor necăjiți. Când nu va mai ră-

mânea pe întreagă suprafaţa pământului nici un bordei necercetat de Sf. Nicolae, împărţitorul de daruri menite să aducă bucurie şi alinare de suferinţe, va fi „plinirea vremii“, va fi „mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire“.

De darurile lui au trebuinţă deopotrivă şi bogaţii şi săracii. Pe icoane Sf. Nicolae e înfăţişat aproape totdeauna cu Sf. Scriptură în mână. Acesta e darul trebuitor: Sf. Scriptură, duhul şi înţelepciunea cuprinse într'ânsa. În casele omeneşti şi în sufletele omeneşti bucuria şi fericirea nu pot intra decât deodată cu Sf. Nicolae, îndreptătorul credinţii, învăţătorul înfrânării şi chipul blândeţelor. Credinţă dreaptă, voinţă înfrânată, îndreptată numai spre ceeace e adevărat şi bun şi drept, suflet împodobit cu smerenie, blândeţe, răbdare şi iubire – iată darurile pe cari ni le îmbie Sf. Nicolae prin pilda vieţii lui.

A fost slugă bună şi credincioasă a cuvântului lui Dumnezeu. Orânduit să fie păstorul turmei cuvântătoare, a purtat cu demnitate greutatea slujbei, ostenindu-se cu osârdie să vâneze sufletele omeneşti din marea păcatului. L-a vestit pe Hristos prin cuvinte înflăcărate; dar l-a vestit mai ales prin fapte de milostenie. Pentru Hristos a răbdat ocări, bătăi şi temniţă; ci plata lui multă este în ceruri, plata lui multă este în iubirea şi recunoştinţa creştinilor.

A dobândit cu smerenia cele înalte. N'a râvnit nimic din ceea ce s'ar putea numi deşărtăciune lumească. Preocuparea lui statornică a fost să-şi îmbogăţească cugetul şi inima cu dumnezeasca înţelepciune a sfintelor scripturi.

Viaţa şi-a petrecut-o în post şi rugăciune. Postul i-a înfrânat voinţa, în focul rugăciunii stăruitoare i s'au lămurit gândurile şi simţirile. În dimineaţa fiecarei zile cei dintâiu paşi îl duceau la biserică; acest obiceiu l-a ridicat în scaunul episcopesc, prin minunată alegere.

A câştigat cu sărăcia cele bogate. Sf. Nicolae e pildă viu grăitoare, că putinţa de a cheltui cu generozitate, de a dărui ori unde este o lipsă, un năcaz, o suferinţă, e în funcţiune de bogăţia sufletului, nu a pungii. Încă tinăr, şi-a împărţit averea între săraci. Dar Dumnezeu şi oamenii milostivi i-au pus totdeauna la dispoziţie banii trebuitori pentru alinarea suferinţelor.

Sf. Nicolae şi-a schimbat vremelnicul lăcaş pământesc cu lăcaşurile cereşti la 6 Decemvrie 342.

Între creştini amintirea lui, cinstirea lui, pilda vieţii lui plină de îndemnuri creştineşti, va rămânea până la sfârşitul veacurilor.

PRIN ITALIA DUCELUI

O ASCENZIUNE PE VEZUVIU

de Dr. MIRCEA SUCIU-SIBIANU

În drumul nostru spre Expoziţia dela Paris sosisem în 12 August la Roma. Proectul era să fim numai pe la 23 August la Paris, ca să ne rămână destul timp şi pentru sudul Italiei cu Neapol, Capri şi Pompei, trilogia cea mai poetică a Italiei de eri, de azi şi totdeauna. De Joi până Duminecă văzusem ce-i mai important în Roma – ni-era sufletul plin de grandioasele realizări ale Ducelui – aşa că cei cari am mai văzut Roma înainte de război abia o mai recunoaştem; trebuia să mai rămânem o zi pentru a vedea Stadionul Mussolini şi Tivoli, dar programul nostru ne obliga să mergem mai departe.

Ieşim din Roma prin poarta San-Giovanni – în Via Appia, la 15 August. Trecem pe lângă catedrala Santa-Maggiore, apoi pe lângă faimoasa biserică „Quo Vadis Domine“ zidită pe locul unde acum vre-o 1900 de ani se arătase Marele Învăţător ucenicului său Petru, care se lepădase de 3 ori de dânsul înaintea cântării cocoşului şi se pregătea şi acuma să renunţe de frică la şederea în Roma – în cetatea în care Apostolul Pavel fu şi el răstignit. Îmi spuneam în gând şi eu copleşit de imaginea sublimului tablou: „Doamne, călcăm şi noi pe urmele tale sfinte; ajută-ne să terminăm cu bine marea călătorie“. Conduşi de un călugăr pios şi cult, ce vorbea perfect franceza – aruncăm o privire asupra catacombelor dela San-Sebastian, un complex de ziduri subterane în 3 etaje atingând o lungime de 12 km. şi ne cutremurăm de emoţie sfântă la gândul vieţii de chin şi mizerie ce au trăit-o primii creştini mereu ameninţaţi de marii împăraţi păgâni ai Romei antice.

Dacă m'ar întreba cineva să rezum în două cuvinte impresia ce mi-a făcut-o Italia văzută la volan de automobil, aş răspunde: Italia de azi? O sublimă lecţie de istorie antică, medievală şi modernă, leagănul sfânt al romanismului nostru, o minunată grădină, în care fiecare colţişor vorbeşte de adevărata civiliziune, o pildă neînchipuit de plastică, de ce poate face mâna unui om. Gustând deliciul şoselelor neîntrecute – pe cari un au-

Roma: Via del Impero

tomobilist le consideră ca pe cea mai tipică expresie de bună organizație a unei țări, ziceam către ai mei: „De-aș putea da ochi cumva cu Ducele, prezent par'că în orice locșor al Italiei de azi, i-aș săruta ambele mâini – fără să spui nici un cuvânt".

Desigur simți mereu această prezență a marelui om și din cauză că în toată Italia – pe orice perete mai vizibil, pe orice căsuță cât de umilă, sunt expresii tipice din scrierile și marile discursuri ale Ducelui. Iată două sau trei din cele mai caracteristice:

„Noi diciamo, che L'Idio puo piegare la volonta fascista, gli uomini, che cosi mai" (Noi spunem, că numai singur Dumnezeu poate impiedeca voința fascistă, oamenii și lucrurile însă nu) sau

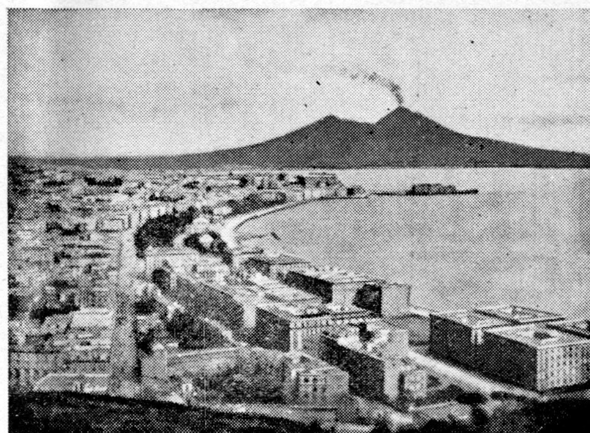
„E l'aratro, che tracia il solco, ma e la spada, che lo diffende" (E plugul care trage brazda, dar e spada care o apără).

Era natural de altfel, ca Ducele să scrie așa; dar iată și altă lature, care m'a surprins pe mine extraordinar de mult: „Rimanere buoni tutta la vita, questa da la masura della vera grandezza di un anima" (A rămânea buni toată viața, asta dă adevărata măsură a grandoarei unui suflet). Cei cari nu vreau să știe de ertare, bunătate și Biblie, au oare urechi de auzit?

Încă un mic episod în legătură cu Ducele înainte de a trece mai departe. Când pe coasta de azur italiană, la Ventimiglia – 20 de km. departe de Monte Carlo – întorși dela plaje – se transmitea în piața publică la radio discursul pe care Ducele îl rostea în acel moment la Palermo, am putut vedea nesfârșita venerațiune de care se bucură Creatorul Imperiului italian de azi; toți italienii ascultau discursul cu pălăria în mână, par'că ar fi fost o rugăciune sfântă, într'o tăcere de moarte, și lacrimi fierbinți de emoție și dragostea brăzdau fața sutelor de fasciști; desigur lacrimi și de mândrie, căci le vorbia cel mai mare Italian, dar și unul din cei mai mari oameni politici ai lumii.

Pe șoselele Italiei te pomenești ușor fără să simți și fără să vreai, că indicatorul de viteză arată 90–100 km. pe oră. Iată-ne trecuți peste celebrele regiuni asanate de bălți și țânțari de Malaria dela Littoria și Sabaudia și când ziua se îngână cu seara suntem la Terracina, un orășel la țărmul Mediteranei, uitat acolo par'că din Evul mediu, fără să se schimbe multe în aspectul lui. Noaptea se petrece aci cu prețuri modeste de hotel – 12 lire de persoană – dar eu de dragul nopților italiene cântate de toți poeții dorm afară pe țărmul Mării nefăcându-mi prea multă grije din vre-o pișcătură de țânțar.

A doua zi plecând la ora 6 dimineața din Terracina suntem, trecând prin Gaeta și Aversa, la 10 dimineața la Neapol. Aici dăm de un oraș în mare sărbătoare; nici un hotel liber din cauza aglomerației de Sf. Mărie. Vom vedea noi altă zi Castel Nuovo, reședința celebră a casei de Anjou, domul, muzeul național, conținând cea mai mare colecție de antichități din lume și aquariul renumit în lumea întreagă. Între Neapol și Pompei a construit Ducele una din acele autostade, cari au contribuit și ele la faima Marelui Dictator. Pe șoseaua obicinuită, deasemenea admirabil asfaltată, sunt 35 km., pe autostradă numai 28 km. până la Pompei. Ne decidem repede la sfatul bun al unui hotelier din Neapol de a nu mai pierde vremea aici în căutatul de camere; într'o jumătate de oră suntem la Pompei, unde găsim loc berechet la hotelurile bine amenajate ale orășelului într'un vecinic dute-vino de turiști din lumea întreagă. Vizităm fără su pierdem vremea ruinele orașului nenorocit – complet îngropat de lava Vezuviului la 23 Nov. 79 după Hristos și desgropat la 1738 și 1860. Aruncăm privirile noastre, conduși de un Cicerone, lăsând natural să lucreze bine fantazia spre a putea reconstrui tabloul din

Napoli și Vezuviul

ruinele nu totdeauna prea bine păstrate, spre Basilica, Templul lui Apollo, Marele for civil, Templul lui Iupiter, a lui Isis, Arcul lui Caligula, Casa cu balcon, casa lui Cornelius Ruffus, amfiteatrul și celebra vilă cu mistere a cultului dionisiac.

E ora patru după masă. Ciceronele nostru ne spune, că acuma este ora cea mai bună pentru a urca Vezuviul. Ne reîntoarcem cu mașina spre Neapol până în dreptul stațiunei Torre Annunziata. Vezuviu, care are o extraordinară asemănare cu Muntele Tabor al Țării Sfinte, o imensă căciulă – este în fața noastră. Înalt numai de 1186 metrii – dar natural, fiindcă aici de unde începem să urcăm suntem la suprafața mării, avem puțin de furcă. Când dela Poiana Brașovului la înălțime de 1200 metrii urci Postovarul, care are 1800 metrii înălțime, deci diferența numai de 600 metril, totuși ți se pare că ai făcut o ispravă destul de bună. Trecem peste satul Boscotrecase – unde Ciceronele nostru ne îndeamnă să cumpărăm faimosul vin „Lacrima Christi" mirându-se de refuzul nostru unic pe lume, căci toată lumea ce vine aici ține să-l guste – neștiind desigur, că nu prea suntem prietini nici ai vinului oricât ar fi de bun, nici ai vr'unei alte beuturi spirtoase. Urcăm cu mașina pe un drum bun, dar ici colo stricat de lava ce a erupt anul trecut, până la înălțimea de 800 de metrii mai mult în viteza a doua, numai pe ici pe colo fiind nevoe să fac uz de viteza întâi. Dela înălțimea de 800 de metrii, ora de ascenziune ce a mai rămas trebue s'o facem pe jos.

Vântul suflă binișor și mai ales cucoanele se plâng de răcoare. Dar ajutorul era aproape, căci începe să dogorească deja căldura lavei, ce aproape de crater curge și acuma ca o masă de superbă culoare roșie incandescentă. Nu este însă lava din craterul Vezuviului, care ne plătește oboseale și cheltuiala (25 de lire de persoană) a unei ascenziuni pe Vezuv. Este neîntrecuta priveliște în spre sud, spre Marea Mediterană, priveliște unică în lume, se spune comparabilă numai Bosforului și Portului Rio de Janeiro al Americei de sud. Iată sub picioarele noastre Portina, Resina, Torre del Greco, Torre Annunziata, Castellamare și Sorento. La dreapta noastră se observă clar Golful de Neapol, cu nenumărate vapoare în el, cu Monte Oliveto la spate, cu o frumoasă biserică din epoca Renaisanceului. Înaintea Neapolului se zăresc clar insulele Procida și Ischia și dincolo de Sorento, întregind par'că această regiune neîntrecută a Italiei, se vede insula mică dar așa de vestită, devenită par'că și mai misterioasă și mai atrăgătoare prin celebra Carte dela San-Michele, insula vecinic scăldată în soarele cel mai curat al cerului mediteranian: Insula Capri.

A doua zi, când trecând dela Sorento cu vaporul la insula Capri am urcat pe muntele Anocapri, ca să revăd din altă perspectivă aceeași priveliște, îmi ziceam: „Ar trebui să fim mult mai buni, mult mai curați în orice gând al nostru, ca să merităm frumusețile neasemuite create de Marele Creator pentru ochii noștrii muți de admirațiune. Dacă am avea mereu în vedere două lucruri: jertfa Mântuitorului pe cruce pentru păcatele noastre și frumusețea fără de margini a naturei creiată de Dumnezeu pentru ochii noștri, am fi pe calea cea mai bună a desăvârșirii sufletești".

Dumnezeu și sufletul în poezia contimporană

de IL. V. FELEA

G. TUTOVEANU și GEORGE A. PETRE

Încă un poet contimporan, în operile căruia existența lui Dumnezeu și a sufletului e limpede mărturisită.

G. Tutoveanu, în *„Rugăciunea ostașului"* slăvește atotputernicia lui Dumnezeu și I se roagă să-l învredniceească să moară între hotarele țării:

Stăpân al veciei, al lumilor Tată,
Cu haină de ceruri și fruntea 'nstelată,
Prin slăvi și pe-adâncuri, a toate puternic,
Vieților noastre blajin vistiernic...

Tu crești frunza 'n codri și iarba pe șesuri
Și cârdul de vulturi și droaia de presuri;
Tu nărui furtuna pe crestele mării
Și 'nalți curcubeul în taina 'nserării;
Tu pui munți de flacări pe zarea senină
Și noaptea 'ntuneric si ziua lumină;
Tu pui apa 'n nouri și focul în soare
Și cântec în unde și miros in floare;
Tu pui lemnu 'n arbori și crinii pe luger
Și grâul în spice și laptele 'n uger;
Ascultă-mi cuvântul, deapururea Bune,
Tăria credinței, în suflet îmi pune,
Și 'n ochi pune-mi fulger aprins în mânie
Și trăsnet în glasu-mi și 'n braț vijelie!..

Cu ploaia și vântul, mă chiamă de-aproape
Prin jalea de bucium, strămoșii din groape;
Cu voci mânioase mă 'ntreabă, Părinte,
Ce neamuri streine pășesc pe morminte,
Că peste țărâna odihnei i-apasă
Și somnul veciei ticnit nu ne lasă...

Țara este ocupată de dușmani. Ostașul cere dela Dumnezeu putere să lupte cu ei și de o fi să moară să-i dea odihnă eternă între hotarele țării:

Dormi-voiu sub paza hotarelor mele,
În plânsul de codri, cu lacrimi de stele!

Războiul nu numai profanează mormintele eroilor prin năvălirea duşmanilor, dar este un isvor de fărădelegi încununate de slăbirea credinței în Dumnezeu:

Iar fărădelegi, s'a stâns pân' şi misterul
Credinței noastre'n Celdesus,
Că nu mai ştie nimeni unde-i cerul,
Nici pentruce s'a răstignit Isus...
(Încinge-ți sabia).

Iată o vorbă mare. În vălmăşagul nelegiuirilor, oamenii nu mai ştiu de cer, nici de răstignirea lui Hristos. Aşa se explică de ce, după răsboi, asistăm la o aşa de grozavă decădere morală. Viața morală este în funcțiune de credința în Dumnezeu. Una viiază prin cealaltă. Nu se poate morală fără Dumnezeu. În numele nici unei legi şi a nici unui principiu nu se poate vorbì de sfințenie, în afară de Dumnezeu şi de credința în nemurirea sufletului. Cine crede sincer, este un om virtuos; cine nu crede, este capabil să se scalde în toate viciile şi nelegiuirile.

*

Se cuvine să facem un popas şi lângă poemele lui *G. A. Petre* (născut în 1900) din broşura *Dumnezeu.*

Ideile religioase pe cari le poetizează el sunt cele ale închinătorului creştin. Dumnezeu este nevăzut şi omniprezent; este în tot ce viază; se manifestă în toate lucrurile şi făpturile lumii; oriunde este mişcare, viață şi creație, se simte prezența lui Dumnezeu. În sărbători El are chipul înțelepciunii bătrâne:

În albele Dumineci pluteşte 'nțelepciune
Şi e moşneag cu plete plecat la rugăciune.

Îndoelnicii şi înțelepții pământului îl caută cu satârul pe mesele de operații, sau îl răstignesc în cărți:

Dar el se furişează din casa îndoelii
Şi se strecoară 'n Lege în Psalmi şi 'n Evanghelii
(Dumnezeu)

Dumnezeu este în toate, peste toate şi în noi toți. Cartea care ne convinge despre existența Lui şi ne desvălue opera Lui este Sfânta Scriptură. El e Stăpânul şi Domnul lumii; e Părintele ceresc spre care se înalță rugăciunile umilite şi speranțele salvatoare ale oamenilor:

În fața Ta, slăvite Doamne,
Genunchiul meu trudit se 'ndoaie,
Şi rugăciunea mea smerită
Porneşte 'n slăvi, ca o văpaie.
(Rugăciune)

În vuetul luptelor vieții, omul adeseori se depărtează de Dumnezeu sau îl uită. Abia târziu îşi aduce aminte de credința copilăriei, de vremea când cânta în strana bisericii sau glăsuia sfielnic de pe amvon Crezul, în fața poporului. Întors însă *În biserica veche,* se pocăeşte:

Azi, aşa ciudat se uită sfinții'n ochii mei!
Spune-le, părinte, că-am venit să mă împac cu ei.
Dă-mi o lumânare, ca pe vremi, de ceară,
Ca să-mi caut sufletul de-odinioară —
Sufletul meu alb şi fraged şi uşor de-odinioară...

Sunt versuri ce exprimă sentimentul omului păcătos, care, după o îndelungată depărtare de biserică, se întoarce trudit şi pocăit la mângăerile şi harurile lui Dumnezeu.

Tot aşa, pline de idei frumoase şi imagini impresionante sunt poemele din ciclul „Săptămâna patimilor."

Joi — în grădina Getsimani, Isus se roagă. E linişte; toate parcă dorm — „şi duhurile rele." Dar dodată grădina tresare...

Ş'auzi sărutul Iudei...

Vineri Golgota geme şi se cutremură. Isus Dumnezeu sufere între tâlhari şi spală crucea'n sânge. Iubirea şi adevărul au căzut pradă răutății...

Capul Fiului se pleacă... sufletul e mântuit.
Tremură 'ngrozit pământul şi... „scriptura s'a 'mplinit."
Uluiți răstignitorii au rămas fără cuvânt.
Undeva, de-un pom, atârnă Iuda clătinat de vânt.

Sâmbătă ucenicii rătăcesc orfani. În palatul lui Pilat — banchet. Mormântul e pecetluit şi străjuit de soldați.

Duminecă se 'ntâmplă minunea minunilor: Învierea:

S'a 'mplinit din vorbă 'n vorbă profeția din Scriptură.

Deci prilej de bucurie sfântă:

Clopote cu limbi de-aramă îți înalță osanale,
Vestind largurilor lumii ceasul învierii tale;
Primenită 'n haină nouă te aşteaptă omenirea
Să-i descurci poteca vieții şi să-i dărui mântuirea.
(Către Isus)

Poetul G. A. Petre se încadrează fidel cu întreagă opera sa religioasă în concepția biblică despre Dumnezeu şi suflet. Este unul dintre poeții contimporani, care acceptă ca un creştin dreptcredincios doctrina revelației divine şi o mărturiseşte ca un sincer preot al adevărului.

Concluzia întregii sale inspirații religioase este şoptită în tăcere, ca o rugăciune, ca un suspin:

— Doamne, crez!...

În lumina ei se oglindeşte adevărul fundamental, că lumea nu valorează ceva decât în măsura în care sufletul există şi este salvat. Conduita supremă a omului este mărturisirea şi sfințirea sufletului prin grația lui Dumnezeu.

TOAMNĂ TÂRZIE

E vremea 'n care mor platanii
Uitați pe margine de ape,
Și plâng pe frânte strune anii
Mai dureroși și mai aproape...

E iarăș vremea când într'una
Peste cărări, peste mormânturi,
Cad frunze una câte una
În mute tânguiri de vânturi...

Aracii 'ngălbeniți par ruguri
Pe cari în flacări arde via,
Iar din butucii fără struguri
Surâde trist copilăria...

E vremea când mai des și cerul
Își simte lacrăma 'n pleoape,
Și plânge 'n doina lui năerul
Tristețea toamnei s'o îngroape...

E vremea 'n care vântul trece
Prin goale crengi frângându-și struna,
Iar ploaia monotonă, rece
Și tristă țărăe într'una...

E vremea 'n care mor platanii
Și moare nufărul pe ape,
Și plâng în orga vieții anii:
Crispate degete pe clape.

I. V. SPIRIDON

VITRINA CĂRȚII

CRONICA LITERARĂ

Horia Teculescu: V. ONIȚIU. Un educator. București, „Casa Școalelor și a Culturii poporului." 1937. Pag. 397. Lei 70.

Brașovul a fost – de veacuri – orașul însuflețirii ortodoxe, culturale și naționale. Faptul se datorește, de sigur, în primul rând vestitelor școale pe cari le adăpostește cetatea de sub Tâmpa și străluciților dascăli cari au propoveduit de pe catedrele acestor școale. Printre ei trebue rânduit, cu cinstea cuvenită, mult regretatul director al Liceului ortodox din Brașov, V. Onițiu, a cărui înțelepciune, râvnă și însuflețire a îndrumat viața acestei școale celebre trei decenii dearândul, înainte de răsboiul întregirii noastre naționale.

Iscusitul publicist și harnicul director al liceului „Principele Nicolae" din Sighișoara, d. Horia Teculescu, a scris o voluminoasă carte despre viața și opera marelui dascăl care a fost V. Onițiu.

Migala cu care a adunat materialul necesar la alcătuirea acestei cărți este a unui om impretinit cu cercetările științifice; iar însuflețirea cu care e zugrăvită personalitatea eroului ei – este a unui elev care și-a iubit profesorul până la cea mai aprinsă admirație.

Cartea omagiază, după cuviință, pe Virgil Onițiu și cinstește pe autorul care s'a ostenit întru alcătuirea ei.

N. C.

Pr. Il. V. Felea: CRITICA EREZIEI BAPTISTE. Sibiu 1937. Pag. 93. Prețul 35 Lei.

Seria lucrărilor teologice pe cari le publică „Arhidiecezana" dela Sibiu sub minunata îndrumare a Î. P. S. Mitropolit Nicolae, și-a sporit numărul cu o prețioasă carte datorită râvnei cărturărești a P. C. S. Il. V. Felea, tinărul profesor al Academiei teologice ort. române din Cluj.

Autorul care e stăpân și pe o remarcabilă experiență pastorală, expune clar și combate cu temenice argumente principalele învățături de credință ale sectei baptiste – cea mai răspândită în cuprinsul țării.

Limpezimea și vioiciunea expunerii fac din lucrarea Părintelui Il. V. Felea o lectură ușoară și instructivă pentru preoți și mireni deopotrivă.

N. C.

Pr. Dominic N. Ionescu: ISTORIA BISERICII ORTODOXE ROMÂNE pentru clasa IV-a secundară. Ed. II. București, Tip. „Oltenia" 1937. Lei 92.—.

Deși programa analitică prevede în clasa IV-a secundară pentru istoria bisericii ort. române abia 30 lecții, păr. D. Ionescu a scris o istorie întreagă a bisericii noastre, întregind lecțiile cu numeroase lecturi. Astfel lucrarea Sf. Sale e mai mult decât un manual școlar; este o istorie pe care o poate și e dator să o citească orice creștin român, pentru a cunoaște trecutul bisericii sale.

Apreciind meritul netăgăduit al cărții, nu putem totuși să ne reținem a-i face două mici observări. Într'o carte de istorie a bisericii ort. române – oricât de sumară ar fi – rolul călugărului Sofronie dela Cioara nu poate fi cuprins în trei șire (p. 179). Revoluția lui religioasă – biruitoare și cu efecte imediate – nu e cu nimic mai prejos de celelalte revoluții mari ale Românilor. (Vezi S. Dragomir: Istoria desrobirii rel. a rom. ard. în veac. XVIII. și Șt. Meteș: Mănăstirile românești din Transilvania, Sibiu).

Cele 7-8 rânduri din jos dela pagina 236 puteau rămâne afară dintr'un manual didactic, din următoarele pricini: Alcătuesc o părere subiectivă, o apreciere personală a autorului, cu nimic dovedită.

Nu Legea de organizare bisericească a pus anumite „bariere" între eparhii, ci canoanele sfinţilor părinţi şi ale sinoadelor ecumenice. La nevoe putem cita destule.

IL. V. FELEA

Pr. Sofron Vlad, profesor, Cluj: PROLOGUL EVANGHELIEI A PATRA. Studiu critic-exegetic. Cluj, 1937, pag. 206. Lei 80·-.

Exegeţi consacraţi susţin că nici o pagină din întreg Noul Testament nu conţine mai multă teologie decât Prologul Evangheliei Sf. Ioan.

Prologul este însaşi cheia de înţelegere a Evangheliei şi sinteza ideilor din a căror desfăşurare ne-a dat Sf. Ioan a patra Evanghelie.

Înţelegând corect prologul, ai perspectivă cerească pentru restul Evangheliei; apucând pe drum fals, ajungi la întunecate absurdităţi.

Ori, tocmai din pricina importanţei decizive a Prologului, s'au purtat în jurul lui adevărate războaie critice, utilizându-se armele celor mai variate şi năstruşnice ipoteze, începând dela cea mai inofensivă a lui Resch, care socoteşte Evanghelia Sf. Ioan o simplă întregire a sinopticilor, apoi a lui Baldensperger, care o vrea scrisă împotriva ucenicilor Sf. Ioan Botezătorul şi până la invaziunea mitică a patologicelor ipoteze ale comparatiştilor Reitzenştein, Bultmann, W. Bauer et comp., cari prin supralicitarea scrierilor ermetice şi mandeene, şi-au epuizat toate argumentele fanteziei spre a descoperi în Prolog şi implicit în Evanghelie, urme şi împrumuturi din religiile exoterice şi sectele cele mai obscure - pentruca cereştile cuvinte ale Prologului să nu fie ceeace sunt, ci un simplu sincretism, care să facă posibilă o singură concluzie: Volatilizarea adevăratei origini a creştinismului.

Dar această fortuită concluzie ca şi toate adiacentele ei se sfărâmă ele până la „volatilizare" de *masivitatea adevărului,* pe care P. C. Părinte Prof. Vlad îl ridică în faţa lor.

C. Sa, ca un iscusit strateg, care deţine toate tainele adversarului, cunoscându-şi desăvârşit şi puterea armelor sale, ia în parte fiecare ipoteză şi dupăce o desfăşoară în linia de bătaie, o face să treacă pe sub arcul adevărului, silindu-o să-şi plece capul în faţa unicei concluzii că: Ideile Prologului nu trebue să fie căutate şi născocite în altă parte; ele sunt în depozitul revelaţiei din Vechiul Testament, în celelalte Evanghelii şi în Epistolele Sf. Pavel, sub haina altei terminologii. Desăvârşita lor expresiune o întrupează Sf. Evanghelist Ioan. Analogiile de formă şi terminologie invocate de comparatişti pot fi o ispită dar nu un argument. Aceste cuvinte le socotim o foarte rezumativă schiţare a lucrării Părintelui Prof. S. Vlad.

Faptul că a sesizat problema Prologului şi constitue pentru C. Sa un punct de merit - iar felul ştiinţific cum a rezolvat problema, subtilitatea şi bogăţia de argumente masive cu cari strânge în cerc de foc pe adversari; belşugul informaţiilor şi ostenelelor a căror mărturie este extrem de bogat bibliografic, îl aşează pe Părintele autor în rândul celor mai competenţi exegeţi.

Preotul FL. MUREŞANU

Cardinal Wiseman: FABIOLA SAU BISERICA DIN CATACOMBE. Roman, în româneşte de Al. Lascarov-Moldovanu. Edit. Cugetarea, Bucureşti 1937, pag. 372. Lei 55·-.

Romanul „Fabiola" ne zugrăveşte cu putere de convertire, vremea celei mai crâncene persecuţii prin care a trecut creştinismul din Septemvrie 302 până la edictul din Milan 313.

Documentele confirmă că pela 250 existau în Roma 46 preoţi, 154 epitropi şi 1500 de săraci, cari trăiau din darurile creştinilor. Numărul bisericilor corespunde, aproape, la acel al preoţilor.

La sfârşitul persecuţiei dintre anii 302-313, se propunea ca să se ridice în For o columnă, cu inscripţia: „S'a şters numele de creştin!..."

Socotind cu aproximaţie hecatomba victimelor sfâşiate de pantere în circuri sau schingiuite în cele mai fantastice chipuri, aşa credea că trebue să fie, tiranul Maximian Hercul, soldat barbar din Sirmium, ajuns împărat, exclusiv prin meritul forţei brutale pe care o întrupa. Dar sămânţa Evangheliei, dacă a fost înecată în sânge la suprafaţa pământului, subteran, în Catacombe, a crescut şi timp de 10 ani a adus rod înmiit.

Este în această carte, pe lângă pilda puterii invincibile a creştinismului şi o înrudire cu anumite stări din vremea noastră. Mă gândesc la viaţa subterană a creştinismului din Rusia... şi chiar la viaţa Evangheliei refulată în subsolul vieţii multora. Pentru aceştia „Fabiola" poate să le fie o scară către tărâmul luminos sau o frânghie care trage din valuri, pe cel care luptă cu ele.

Multe suflete se prăbuşesc din pricina unor cărţi rele, dar cei ce vor citi această carte şi o vor reciti, pentrucă aceasta nu va fi niciodată veche, se vor împărtăşi cu nevăzuta armură a tăriilor dumnezeeşti.

Notă: Credem că în textul dela pag. 258 s'a strecurat o greşală de tipar, pe care dl. Al. Lascarov-Moldovanu, ortodox fiind, poate să o evite în a doua ediţie!

Pr. FL. M.

Al. Lascarov-Moldovanu: TĂTUNU. Roman, Ed. „Cugetarea". Lei 60·—.

Autorul „Maminei" ne prezintă în „Tătunu" romanul unui tată iubitor şi al unui cămin ideal.

— „Să iubesc şi să clădesc un cămin..." este ţinta vieţii lui Tătunu. Sub vraja acestui crez îşi începe şi trăeşte el viaţa întreagă. Se căsătoreşte, ajunge tată şi se împărtăşeşte cu prisosinţă din bucuria unei familii fericite. Este atâta dragoste în casa lui şi atâta binecuvântare între toţi membri familiei lui Tătunu, încât îşi cunosc unii altora gândurile chiar şi când sunt nemărturisite. Între ei nu există secrete, nu se pot ascunde mâhnirii sau bucurii, cari să nu fie descoperite şi cunoscute. Este identificare întru toate şi atâta unitate de înţelegere între toţi, încât îşi pot transmite fără graiu — în tăcere — dorinţele, cugetele, voinţa. Când unele ispite încearcă să-i tulbure armonia casei, puterea iubirii îl întoarce totdeauna dela marginea prăpastiei. Prin forţa şi vraja dragostei familiare, Tătunu îşi creşte copiii, scapă de farmecile unei chemări spre călcarea jurământului conjugal, alungă — în faţa sărăciei — cugetul răsvrătirii, birueşte nenorocirile războiului ce-i întunecă vremelnic lumina căminului, ia contact cu sufletele morţilor şi cu Dumnezeu. În sfârşit, din iubire pentru liniştea casei copiilor săi, care poate fi tulburată de neajunsurile bătrâneţei, după moartea soţiei, Tătunu se retrage la mănăstire. Astfel dragostea lui rămâne desăvârşită pentru toţi şi pentru totdeauna.

Prin Tătunu şi prin Mamina, Al. Lascarov-Moldovanu dărueşte literaturii române o păreche de romane, în care cetim simbolic numele de tată-Tătunu şi mamă-Mamina, admirăm în ele icoana părinţilor creştini şi dorim, emoţionaţi până la lacrimi, să râvnim în viaţă numai astfel de „împliniri" şi căsnicii fericite.

IL. V. FELEA

Pr. C. Dron: ORIGINEA ŞI FORMELE CULTULUI CREŞTIN. Bucureşti, Tipografia Cărţilor Bisericeşti. 1937, în 8⁰, 80 p.

Pr. C. Dron, consilier la Sf. Patriarhie, canonist şi sociolog, a publicat anul acesta câteva lucrări valoroase. Lucrarea de care vorbim o considerăm capitol de apologetică.

Păr. C. Dron îşi începe lucrarea dând noţiuni generale asupra cultului. Cultul este semnul supunerii, care recunoaşte superioritatea altuia. E un semn caracteristic al oricărei religiuni, e „un efect al stării religioase, al conştiinţei de atârnare a omului faţă de fiinţa supremă, precum şi al respectului pe care-l datoreşte şi-l manifestă faţă de această putere infinit de mare şi bună." După expresia păr. Vintilescu, *cultul e religia în acţiune.* Protestantismul face deosebire între cultul intern şi cel extern şi susţine că Mântuitorul a introdus numai cultul intern. Cultul extern încă e de origine divină. În Vechiul Testament jertfele sunt orânduite de Dumnezeu. În Noul Testament nu se mai fac jertfe sângeroase, căci pentru păcatele lumii s'a adus jertfa cea mai presus de fire a Mântuitorului. Isus Hristos a întemeiat cultul divin creştin prin cina cea de taină, când s'a rugat, a frânt pâinea şi le-a dat-o ucenicilor, apoi a luat vinul, l-a binecuvântat şi l-a dat ucenicilor. Cuvintele rostite sunt instituirea euharistiei, care din primele decenii ale creştinismului a fost punctul central al cultului divin. (Fapte II, 42).

Aducând ca – dicta probantia – despre existenţa cultului creştin în primele veacuri, afirmaţii patristice, Pr. C. Dron îşi încheie preţioasa sa lucrare arătând liturghiile ortodoxe şi catolice cari există azi.

IOSIF E. NAGHIU

Pr. C. Dron: La cooperation fleur de l'Évangile. Bucureşti, Tip. Cărţilor Bisericeşti 1937, în 8⁰, 43 p.

La conferinţa asociaţiei economiştilor, ţinută la 1 Februarie 1937, păr. C. Dron a conferenţiat despre *„Cooperaţie, floarea Evangheliei."* Problema discutată e în nota preocupărilor actuale. Pr. C. Dron, priveşte raportul dintre cooperaţie şi Evanghelie, combătând pretinsa cooperaţie comunistă şi socialistă. Cooperaţia creştină, bazată pe ajutorul reciproc, e forma ideală spre care trebue să tindem.

Când a apărut ideea cooperaţiei? Odată cu apariţia omului. În decursul veacurilor ideea unităţii neamului omenesc s'a exteriorizat prin asociaţii cari au fundament religios. Din cărămizile babilonene şi din papirusurile egiptene istoricii descifrează asociaţii de muncitori, cooperaţii cu scopuri religioase şi sociale. Acelaş lucru la Feniceni, Evrei, Greci, Romani, etc.

În era creştină cooperaţia e idea fundamentală a organizaţiei sociale. Tertulian afirmă: „Noi suntem un singur corp prin sentimentul comun al credinţei, prin unitatea disciplinei, prin acelaş gând şi prin credinţă. Ne reunim în grupări şi în asociaţii, organizându-ne la fel armata – şi războiul, prin rugăciunile noastre comune către bunul Dumnezeu."

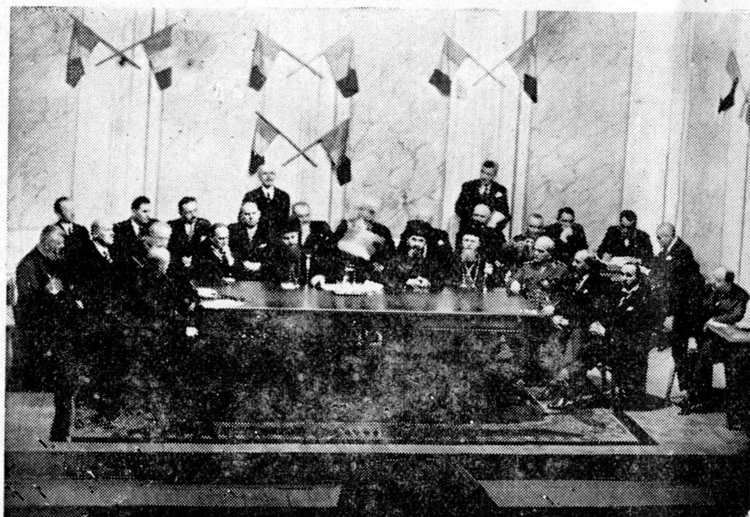
Dupăce arată şi evoluţia breslelor medievale şi cooperaţia în epoca modernă, păr. C. Dron îşi închee cuvântarea condamnând falsa cooperaţie a comunismului.

Conferinţa e o contribuţie preţioasă la studiul creştinismului social.

IOSIF E. NAGHIU

CE S'A ÎNTÂMPLAT ÎN LUNA TRECUTĂ?

La noi

Dela deschiderea congresului „Frăţiei ortodoxe române"

CONGRESUL „FRĂŢIEI ORTODOXE ROMÂNE" s'a desfăşurat la Oradea, în zilele de 7 şi 8 Noemvrie a. c., în cadre deosebit de solemne. Au participat la el o mulţime de intelectuali din toate părţile Ardealului.

Congresul s'a deschis printr'o Liturghie arhierească săvârşită de către PP. SS. Episcopi Andrei al Aradului, Nicolae al Clujului şi Nicolae al Orăzii. S'a împărtăşit cu acest prilej un mare număr de membrii ai Frăţiei. La sfârşitul sfintei Liturghii a predicat, înălţător, P. S. Episcop Andrei al Aradului.

După sfânta slujbă, norodul credincios s'a adunat în faţa catedralei, unde s'a desvelit monumentul generalului-erou Traian Moşoiu.

La ora 12 s'a ţinut la Teatrul Naţional şedinţa solemnă, la care d. S. Puşcariu, preşedinte al F.O.R.-ului a rostit un înălţător discurs de deschidere. Au urmat cuvântările de bune urări ale reprezentanţilor diferitelor autorităţi şi asociaţii.

După masă la ora 6 eruditul profesor universitar şi academician Păr. Ion Lupaş a evocat, într'o luminată conferinţă, figura istorică a marelui mecenate care a fost Emanoil Gojdu, iar seara, obştea iubitoare de muzică a avut prilejul să asculte un frumos concert dat la Teatrul Naţional de corurile episcopiei, Academiei teologice şi şcoalei normale sub conducerea iscusiţilor lor dirijori.

A doua zi Sf. Liturghie a fost săvârşită de P. S. Episcop Nicolae al Clujului, înconjurat de un mare sobor de preoţi. P. S. Sa a tâlcuit în predică şi semnificaţia religioasă culturală şi naţională a întreitului praznic: Ziua Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril, ziua Marelui Voevod Mihaiu şi ziua „Frăţiei Ortodoxe Române".

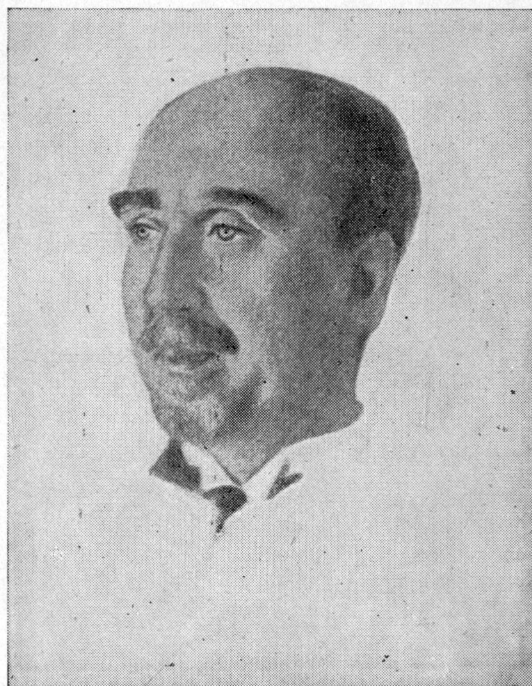
După Sf. Liturghie congresiştii au umplut Sala festivă a Primăriei municipiului Oradea pentru a asista la interesantele şi atât de edificatoarele discuţii ce le-a stârnit Raportul general de-o impresionantă bogăţie de fapte, de idei şi de frumuseţe literară, alcătuit şi citit de d. prof. univ. I. Mateiu, secretar general al F.O.R.-ului.

Congresul s'a sfârşit aşa cum s'a început şi s'a desfăşurat: într'o atmosferă de însufleţire religioasă şi naţională.

Zilele dela Oradea au fost – pentru ceice au alergat la congresul „Frăţiei" – un adevărat ospăţ duhovnicesc, spre întărirea credinţei ortodoxe şi a ideii naţionale.

Orădanii, în frunte cu P. S. Sa Episcopul Nicolae şi cu d. I. Picu-Băncilă, prefectul judeţului, s'au arătat ca nişte gazde bune şi delicate.

† IONEL CRIŞIAN. Luni, 15 Noemvrie, a fost dus pe calea veciniciei la cimitirul din Cluj unul din cei mai buni apostoli ai artei româneşti. Născut la Sibiu dintr'o distinsă familie de profesor, cu mari aptitudinei muzicale, Ionel Crişian după terminarea şcoalei normale ortodoxe din acel oraş, trecu în calitate de bursier al „Astrei", la Conservatorul din Viena. Cu o diplomă eminentă în mână, el se întoarce acasă, purtând ani de zile prin oraşele Ardealului farmecul cântecelor noastre. Turneele lui împreună cu Aca de Barbu, Anicuţa Voileanu şi Ştefan Mărcuş au fost prilejuri neuitate de înălţare artistică şi naţională. În 1919 este numit profesor la noul Con-

D. Prof. S. Puşcariu, preşedintele F.O.R.-ului

Emanoil Gojdu

servator român din Cluj, unde a muncit cu zel și entusiasm pentru formarea educației muzicale a tinerelor noastre generații. Paralel juca și pe scena Operei, contribuind la prestigiul ei muzical. Moartea l-a răpit la vârsta de 53 ani. A fost prohodit de păr. I. Medrea, răspunsurile funebre fiind date de corul Academiei teologice. Au rostit cuvinte duioase părintele slujitor, d-l rector A. Bena, prof. A. Cionca, iar în fața Operei d-l N. Bretan. O asistență selectă și număroasă a ținut să-l insoțească la groapă. Dumnezeu să-l odihnească cu drepții săi.

FUNDAȚIUNEA GOJDU. Tratativele începute cu ani în urmă între delegațiunea României și delegațiunea Ungariei, în scopul executării acordului preliminar din 1930 dela Paris, și care au fost apoi continuate între d-nii Ion I. Lapedatu, delegatul guvernului român și Tibor de Pataky, subsecretar de Stat la președinția consiliului de miniștri ungar, au ajuns la un rezultat definitiv.

Acordul internațional relativ la această chestiune a fost semnat în București, la Ministerul afacerilor străine, prin d-nii Ion I. Lapedatu, fost ministru de finanțe, președintele delegației Statului român și Aurel Egry, membru în Casa de sus a parlamentului ungar, președintele delegațiunii statului ungar.

Prin aceasta chestiunea Fundațiunii Gojdu a fost rezolvită în mod amiabil între cele două State.

NOUL GUVERN. După patru ani de rodnică guvernare, pe la mijlocul lunei trecute, președintele consiliului de miniști Gh. Tătărescu a prezentat M. Sale demisia întregului cabinet. Dupăce alte soluții n'au izbutit, Factorul constituțional a însărcinat tot pe d. Gh. Tătărescu să alcătuiască noul guvern „cu baze lărgite". Aceste baze lărgite avea să le dea partidul liberal georgist și d Vaida-Voevod cu aderenții D-Sale. D-l Gh. Brătianu a refuzat colaborarea ce i s'a cerut de d. Gh. Tătărescu. În schimb fostul și actualul președinte de consiliu a reușit să încheie un acord de guvernare cu partidul naționalist democrat al d-lui Iorga și un cartel electoral cu „Frontul Românesc" al d-lui Al. Vaida-Voevod.

Felul în care s'a deslegat criza de guvern constitue o dovadă că mișcarea naționalistă se impune tot mai mult.

O ÎNCUNUNARE MERITATĂ. Cinstirea marilor personalități care duc faima geniului românesc peste hotare constituie o înaltă datorie de conștiință prin care neamul arată că își merită comorile hărăzite de natură.

Maestrul George Enescu, una dintre cele mai impresionante figuri artistice ale lumii, a primit de curând din partea Suveranului o înaltă distincție, care întruchipează admirația și recunoștința întregului nostru popor.

Decorarea acestui Prinț al muzicii, pe care țara noastră se mândrește a-l fi năcut, săvârșită de M. S. Regele, este un act de adâncă semnificație pentru călăuzirea poporului românesc și capătă strălucirea unei adevărate încununări.

George Enescu reprezintă în istoria muzicii tot ce a putut să producă această artă mai înalt și mai durabil, atât ca interpret ideal al operelor nemuritoare, cât și ca neîntrecut creator în care pulsează întreg sufletul nației sale. N. R.

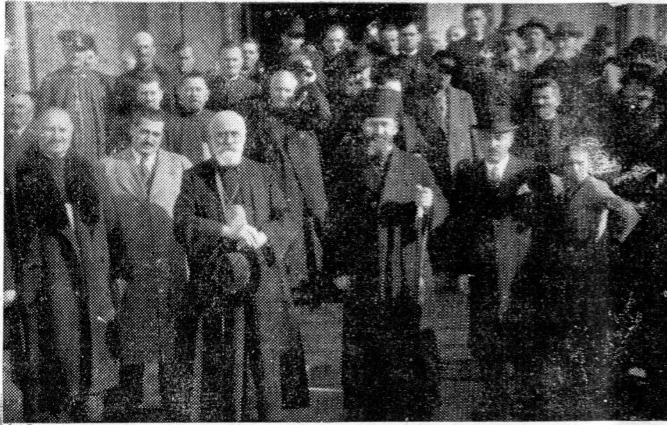
CONGRESUL PREOȚIMII ARDELENE. În ziua de 2 Noemvrie a. c., Târgu-Mureșul a avut prilejul să găzduiască pe reprezentanții preoțimii ortodoxe din mitropolia Ardealului, preoțime organizată în asociația „Andreiu Șaguna".

Congresul, care a fost cinstit și cu prezența P. S. Episcop Nicolae al Clujului, s'a deschis în sala festivă a primăriei, dupăce s'a săvârșit Sf. Liturghie și Chemarea Duhului sfânt în monumentala catedrală, care împodobește marea piață a orașului Tg. Mureș.

La priceasnă a predicat frumos Păr. profesor Il. V. Felea dela Academia teologică din Cluj. Cu-

D. G. Enescu

Praznicul dela Tg.-Mureş: Congresiştii ieşind din catedrală

vântul de deschidere l-a rostit venerabilul preşedinte al Asociaţiei, P. C. Icon. Stavrofor Dr. Gh. Ciuhandu, care şi de astădată a cucerit inimile fraţilor săi întru slujirea lui Hristos, cu vorba lui domoală dar plină de tâlc religios şi naţional. Au urmat cuvântările căpeteniilor diferitelor autorităţi, iar la sfârşitul înălţătoarei şedinţe s'au trimis telegrame omagiale M. Sale Regelui, I. P. Sfinţitului Patriarh, etc.

Înainte de masa oferită de d. primar Dr. Dandea, congresiştii au trăit clipe de superioară plăcere artistică, ascultând strălucitul concert religios al conservatoriştilor locali de sub conducerea d-lui profesor Alexandrescu.

În şedinţa de după masă Păr. profesor Gr. T. Marcu dela Academia teologică din Sibiu şi-a citit luminoasa conferinţă despre primejdia sectară, conferinţă care a stârnit interesante discuţii, iar Păr. I. Grecu a spus răspicate adevăruri cu privire la problema jidovească.

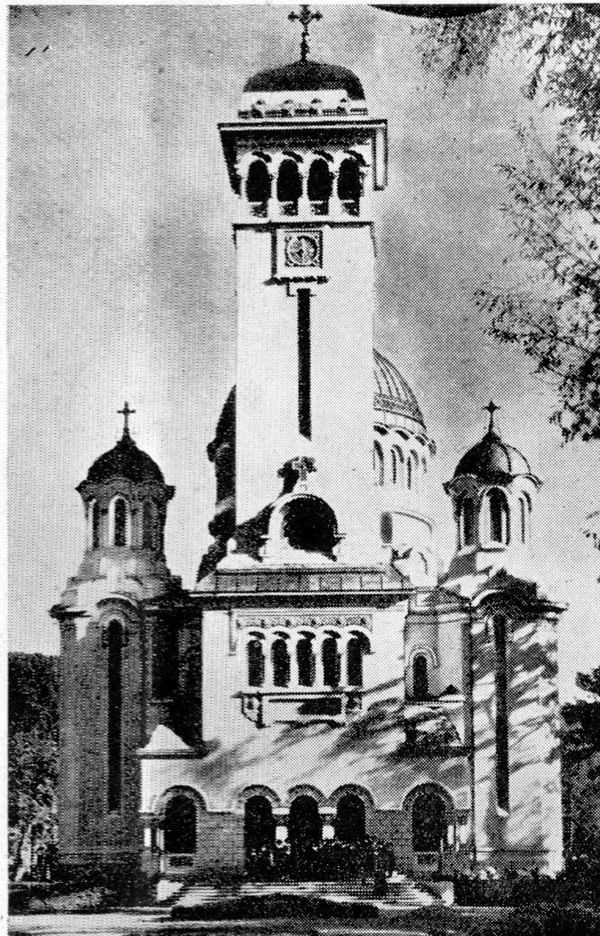
Dupăce harnicul secretar general al Asociaţiei, Păr. Ion Bânda-Roşia, a citit raportul despre activitatea din anul trecut, discuţiile şi încheierile congresului au fost sintetizate într'o moţiune.

Congresul dela Tg.-Mureş a arătat încă odată înaltele preocupări şi frumoasele silinţe ale preoţimii noastre în slujba Neamului şi a sfintei lui Biserici.

SFINŢIREA CATEDRALEI DIN SIGHIŞOARA. Monumentalele lăcaşuri de închinare cari împodobesc oraşele noastre, şi-au sporit numărul cu încă unul: Este catedrala ortodoxă română din Sighişoara, al cărei turn şi cupolă domină o întreagă regiune, vestind biruinţa unităţii naţionale şi prestigiul legii strămoşeşti în Ardealul desrobit. Monumentalul locaş de rugăciune, a cărei podoabă picturală se datoreşte neîntrecutului măestru A. Demian, a fost sfinţită în luna trecută de către I. P. S. Mitropolitul Nicolae, asistat de câteva zeci de preoţi, în prezenţa unui covârşitor număr de credincioşi, adunaţi din toată regiunea Târnavelor — şi de mai departe.

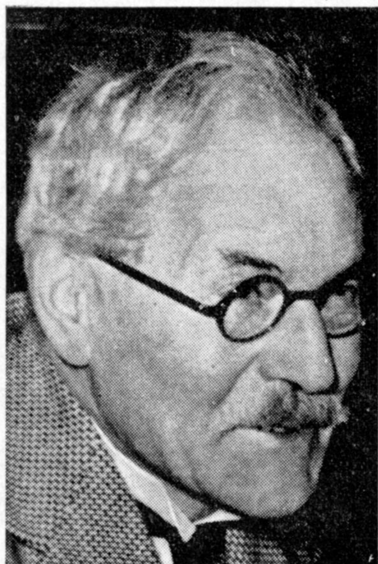
COPERTA NOASTRĂ este împodobită cu chipul unicei Madone române cunoscute până astăzi. În cadrul unui atelier de tâmplărie — Madona îşi alăptează Copilul. O lumină supra-firească se coboară de sus asupra amândurora. Maica Preacurată, îmbrăcată în port muntenesc, cu privirea îndreptată mai mult înlăuntru decât în afară, pare a se gândi la „sabia“ care-i va străpunge inima atunci când dumnezeescul Ei Fiu va fi dat pe mâna jidovilor celor fără de lege, spre a fi răstignit pe cruce.

Originalul tabloului datorit victorului Dagnan Bouvert se află în Galeria Măestrilor moderni din München.

Catedrala ortodoxă din Sighişoara

La alţii

R. Macdonald

† RAMSEY MACDONALD. Fostul preşedinte de consiliu al Marei Britanii a murit subit în drum spre America de sud, unde se ducea „în primul concediu" ce şi l-a luat în viaţă, spre a-şi vedea de sănătate.

Ilustrul dispărut era descendentul unei modeste familii. Voia să se facă învăţător. Simpatia faţă de muncitori l-a atras însă în luptele politice. A ajuns şeful partidului muncitoresc şi în această calitate a fost chemat în două rânduri să conducă destinele marelui Imperiu englez.

R. Macdonald a fost un socialist, dar nu un rob al utopiilor marxiste, ci un om politic echilibrat, care a avut în vedere totdeauna interesele patriei şi ale neamului din care făcea parte.

Titlul de Lord, care i s'a îmbiat când s'a retras din viaţa politică, l-a refuzat.

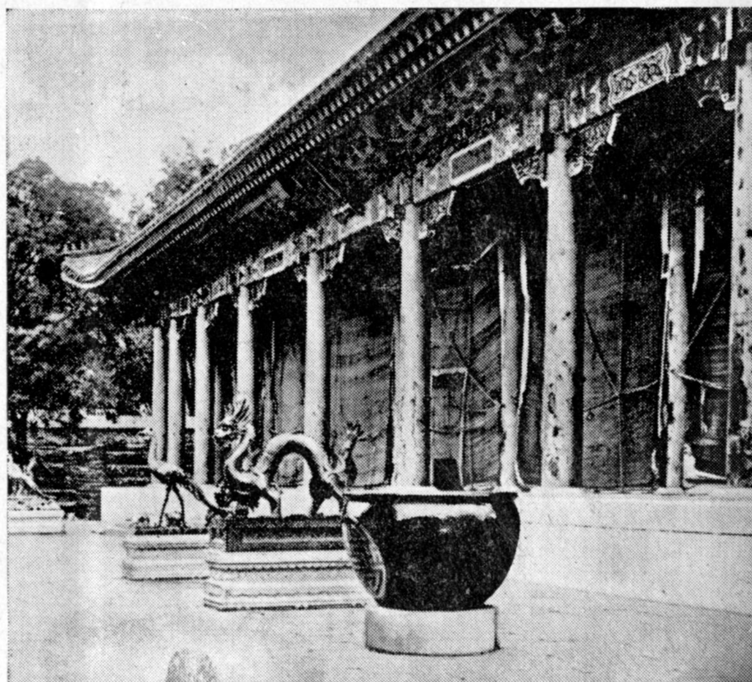
NEOPĂGÂNISM ÎN GRECIA? Geloşi – probabil – pe discipolii neopăgâni ai generalului Ludendorf, câtiva „evzoni" ai Greciei au purces şi ei la propagandă pentru reînvierea cultului zeilor vechi. Întârziaţii închinători ai lui Apollo însă au brodit-o mai prost decât devotaţii lui Wotan din ţara Führerului: Ei au fost daţi pe mâna justiţiei, care, probil, îi va înţărca de îndeletniciri atât de perimate ca cele cari i-au ispitit pe-o clipă.

EXPOZIŢIA DELA PARIS. Ceice n'au avut norocul sau putinţa să vadă expoziţia internaţională din capitala Franţei, să nu despereze! Fiindcă expoziţia se redeschide în anul viitor. Aşa au hotărât cei chemaţi să facă acest lucru. Ba mai mult: se poate întâmpla ca această expoziţie să fie gata până anul viitor, dupăcum n'a fost anul acesta. Asta, fireşte, se va întâmpla numai dacă lucrătorii francezi vor înceta grevele şi diferitele tulburări, pe urma cărora actuala expoziţie a fost numită de un mucalit „exploziţie".

Exploziţia dela Paris

„INCIDENTUL" CHINO-JAPONEZ e încă departe de-a se fi aplanat. Dimpotrivă. Oştile nipone îşi continuă înaintarea cu o rară însufleţire şi cu o crescândă tenacitate. Asta – cu tot eroismul chinezesc care e asistat numai de îndemnurile Rusiei sovietice, nu însă şi de uneltele de răsboiu cu cari operează japonezii. Aceştia din urmă au ocupat până acuma din China un teritoriu cât câteva Românii, lucru care se poate vedea din clişeul nostru depe pag. 27. Guvernul Împăratului din Tokio nu vrea să ştie deocamdată de nici o sugestie, de nici o intervenţie care-ar viza încetarea răsboiului înainte de ajungerea ţintelor fixate de comandamentul japonez. Ori chiar de va ceda insistenţelor pacifice europene, o va

Templu chinez

Sus: China de ieri — Jos: China de azi — China de mâine?

face numai pentru a se hodeni şi a-şi continua, în altă repriză, lupta pentru atingerea obiectivelor urmărite atât de sistematic.

EXPOZIŢIA VÂNĂTOREASCĂ DIN BERLIN. Pentru a contrabalansa măcar in parte marea afluenţă a vizitatorilor la expoziţia internaţionată din Paris, Germania încă a aranjat o serie întreagă de expoziţii. Evident, pe rând, nu simultan. Ultima a fost expoziţia vânătorească din Berlin, la organizarea căreia s'a lucrat încă din anul trecut. Ca şi la Paris, de astădată am fost strălucit reprezentaţi şi la Berlin. Drept dovadă, am obţinut - alături de Anglia şi Ungaria - cea mai înaltă distincţie.

RĂSBOIUL CIVIL DIN SPANIA a intrat într'o fază staţionară. Vrăşmaşii se întăresc pe poziţiile ce le deţin. Totuşi, sufletele roşilor sunt tot mai covârşite de desnădejde. Muniţiile le vin tot mai greu, căci flota şi aviaţia naţionalistă patrulează pretutindeni, ameninţând pe traficanţii de arme.

Dupăce naţionaliştii au mers până acum din victorie 'n victorie militară, în timpul din urmă şi-au consolidat enorm şi situaţia diplomatică. Ţările se grăbesc pe capete să recunoască guvernul Franco şi să-şi trimită reprezentanţi diplomatici în Spania naţionalistă. Până şi Anglia, atât de dârză până acuma, a schimbat macazul atitudinii sale şi - cu toate că formal n'a recunoscut încă guvernul Franco - şi-a trimis agenţi diplomatici pe lângă salvatorul Spaniei.

Ghiveciu

O STATISTICĂ ELOCVENTĂ. Numărul studenţilor din România, aflaţi la studii în străinătate, pe anul trecut, se repartizează astfel, pe naţionalităţi:

ŢARA	ROMÂNI	EVREI
Franţa	309	931
Germania	113	194
Italia	8	166
Austria	37	109
Ceholovacia	13	76
Elveţia	22	32
Belgia	7	40
Anglia	17	2
Polonia	—	7
Grecia	3	2
America	3	—
Total	562	1559

Vă place?

DOCTORAT LA 72 DE ANI. L-a luat de curând o domnişoară din Stockholm, în fizică şi matematică. Este, desigur, un frumos record de ambiţie culturală. De-ar fi numai atâta - şi cazul tot ar merita să fie tăiat pe răbojul faptelor esceptionale. Dar vârstnica domnişoară, atât de înamorată de învăţătură, este de-adreptul senzaţională şi prin altceva: prin aceea, că înainte de a-şi fi luat doctoratul a învăţat nu mai puţin de 72 de graiuri, printre cari şi pe cel românesc. Pasionata intelectuală are şi un corespondent în ţara noastră, pe profesorul P. Chichizoi din Botoşani, căruia nu odată i-a mărturisit admiraţia ce-o are pentru frumuseţile literaturii şi pământului românesc.

E înălţător, impresionant de înălţător!

OFENSIVA BEZBOJNICILOR ÎN DECLIN. Presa sovietică se ocupă din nou de propaganda antireligioasă. Ea afirmă că sindicatele muncitoreşti, în ultimii şase ani, n'au mai dat nicio directivă pentru desvoltarea acestei propagande care se mărgineşte de fapt în cluburi şi biblioteci. Deasemenea organizaţiile tineretului comunist nu mai fac nimic de un an deşi activitatea religioasă se întăreşte şi credincioşii se declară pentru redeschiderea bisericilor. Ziarul „Pravda" se turbură de faptul că clerul reuşeşte să exer-

C. v. Dombrowski: Glonţul bun

cite o influenţă asupra muncitorilor din colhozuri citând cazurile unor preşedinţi de colhozuri cari fac parte din consiliul bisericesc şi chiar citesc biblia 'n auzul celor din colhozuri. Clerul are o înrâurire şi asupra tineretului luând parte la întrunirile lor.

Presa sovietică adaugă că organizaţiile atee se dedau la presiuni administrative „închizând bisericile fără consimţământul cetăţenilor" şi „destituind pe loc pe oamenii care sunt credincioşi". „Pravda" atrage atenţiunea celor interesaţi contra unor asemenea practici care nu fac altceva decât „să răscolească religiunea din suflete". Ziarul amintit stărue asupra faptului că partidul comunist nu poate să rămână neutru în chestiunea riligioasă şi citează aceste cuvinte ale lui Lenin: „Noi admitem ca religiunea să fie o afacere particulară în raportul său cu Statul, însă nu admitem să fie acest lucru cu partidul nostru".

După „Pravda", credincioşii ar fi susceptibili de-a fi exploataţi de duşmanii de clasă în scopuri antisovietice şi îndeamnă pe comunişti să activeze propaganda antireligioasă, folosind, pentru aşa ceva, mai ales pe învăţători, medici şi agronomi.

DELA LUME ADUNATE

Viaţa veselă

LOGICĂ

— Ştii de ce te-am bătut, Ionică?

— Nu, tată, nu ştu.

— Fiindcă tu ai bătut pe un băiat mai mic ca tine.

— Credeam că aşa se cade. Căci aşa faci şi dta cu mine!

LA O MENAJERIE

Proprietarul menajeriei: „Uite, omule, primeşti o sută de Lei şi de mâncare şi numai atâta faci, că te îmbraci cu pielea leului şi stai în cuşcă. Seara te mişti puţin a lene ca un leu." S'au învoit.

Leul (în cuşcă, seara, sărind sus): „Vai de mine, un urs! Ajutor!"

Ursul: „Sst! Taci, prostule! Nu-ţi prinde bine suta? Vrei să ne dea afară pe amândoi?"

ÎNTRE FUMĂTORI

A.: — Astea zic şi eu că sunt ţigări. Drept să-ţi spun, n'am mai fumat ţigări aşa aromate.

B.: — Te cred, neică. Să-i mulţumeşti lui Bebe, căci el a schimbat cutia.

E ADEVĂRAT

Soţia: Ioane, să fie adevărat că oile sunt dobitoacele cele mai proaste?

Ion: Adevărat, mieluşeaua mea!

LĂPTARII DE ASTĂZI

La judecătoria de ocol a unei suburbii:

Un lăptar învinuia pe servitorul său, că i-a pus murdării în tinicheaua cu lapte. Judecătoria l-a condamnat pe prevenit la închisoare; apoi judecătorul atrase atenţia lăptarului că i s'ar putea aproba daune interese pentru perderea laptelui.

— Laptele meu? Dar l-am vândut de atunci, Dle judecător.

ACEEAŞI SOARTĂ

Două prietene se revăd dupăce una din ele s'a măritat.

Cea nemăritată exclamă: Ce bine-mi pare că te revăd... Cum o duci, măritată?

— Ca mai înainte.

— Cum aşa?

— Până eram fată vegheam până în zori să-mi plece logodnicul; acum veghez până 'n zori aşteptându-mi bărbatul.

UNDE DAI ŞI UNDE CRAPĂ

Avionul ce face ruta Paris-New-York îşi micşorase viteza şi un om de afaceri se urcă grăbit. Cu gândul că trebuie să fie la ora 8 la New-York întreabă agitat pe pilot, de ce merge aşa de anevoie?

Acesta îi răspunde flegmatic: „Am ajuns Dle în zona căii laptelui şi mi s'a încărcat elicea de ...unt.

POFTĂ BUNĂ

Lelea Mărie, la menajerie, către iubitul ei soţ:

— Ce-ai zice, Ioane, dacă s'ar strica pe neaşteptate gratiile dela cuşca asta de fier şi leul ar sări la mine să mă mănânce:

— Soţul răspunde: — Numai atât: *poftă bună,* leule!

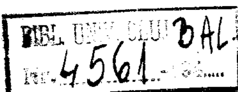
NU VORBEŞTE AZI UNA, MÂNE ALTA

— Câţi ani aveţi, doamnă?

— Treizeci, domnule doctor.

— Îmi aduc foarte bine aminte, că şi acum trei ani mi-aţi spus că aveţi treizeci.

— Aşa e, că eu nu sunt d'alea, cari azi spun una, şi mâne alta.

„CĂRȚILE VIEȚII"

colecție îngrijită de

P. S. S. NICOLAE COLAN

episcopul Clujului.

Au apărut:

1. G. M. Ivanov: RODURI DIN CÂMPUL EVANGHELIEI Pag. 140, Lei 45.
2. Grigore Popa: STILURI DE VIAȚĂ. Pag. 137, Lei 45.
3. Pr. Ion Goron: TÂLCUIRI. Pag. 141. Lei 45.

Sub tipar:

1. Pr. Il. V. Felea: DUMNEZEU ȘI SUFLETUL ÎN POEZIA CONTIMPORANĂ

Bibliografie

Recomandăm călduros cititorilor noştri următoarele lucrări teologice, didactice şi de obştească indrumare spirituală, apărute la „Arhidiecezana“ din Sibiu:

In „Seria teologică“ au apărut:

1. *S. Bulgakoff: Ortodoxa,* Sibiu, 1933 Pag. 256+8. Preţul broşat 120 Lei, legat 150 Lei.
2. *N. I. Popoviciu: Epicleza euharistică,* Sibiu, 1933. Pag. 351+8. Preţul broşat 150 Lei.
3. *N. I. Popovici: Începuturile nestorianismului,* Sibiu, 1933. Pag. 76. Preţul broşat 40 Lei.
4. Arhim. *Dr. V. Lăzărescu: Cultul inimii lui Isus la catolici.* Sibiu, 1933. Pag. 95+9. Preţul 60 Lei.
5. *Preot Il. V. Felea: Convertirea creştină,* Sibiu. 1935. Pag. 104+8. Preţul broşat 60 Lei.
6. *Nicolae Berdiaeff: Un nou ev mediu,* Sibiu, 1936. Pag. 165. Preţul broşat 75 Lei.
7. *Dr. Nicolae Popoviciu-Arad: Opinii* asupra proiectului de modificare a legii statutului pentru organizarea Bisericii ortodoxe române. Sibiu, 1936. Pag. 69. Preţul broşat 35 Lei.
8. *A. Huonder: La picioarele Mântuitorului,* vol. I, prelucrare de prof. I. Moşoiu, pag. 208. Preţul broşat 80 Lei.
9. *A. Huonder: La picioarele Mântuitorului,* vol. II, prelucrare de prof. I. Moşoiu, Sibiu, 1937. Pag. 282. Preţul broşat 125 Lei.
10. *Pr. Ilarion V. Felea: Criticica ereziei baptiste.*

In „Seria didactică“ au apărut:

1. *D. Făgărăşianu: Tânărule, ţie-ţi zic scoală-te!* Vol. I. Sibiu, 1933. Pag. 108+8. Preţul broşat 60 Lei.
2. *D. Călugăr: Hristos în şcoală.* Manualul catehetului. I. Sibiu, 1934. Pag. 532+8. Preţul legat 220 Lei.
3. *Şt. Meteş: Istoria Bisericii Române din Transilvania.* Vol. I. Sibiu, 1935. Pag. 596+36. Preţul broşat 280 Lei, legat 330 Lei.
4. *D. Făgărăşianu: Tânărule, ţie-ţi zic scoală-te!* Vol. II. Sibiu, 1935. Pag. 112+8. Preţul broşat 50 Lei.
5. *Pr. Dr. Nicolae Terchilă: Evanghelia în şcoală.* Sibiu, 1935. Pag. 180. Preţul broşat 75 Lei.
6. *Ştefan Meteş: Mănăstirile româneşti din Transilvania şi Ungaria.* Sibiu, 1936. Pag. 364+128. Preţul broşat 250 Lei.
7. *D. Călugăr: Hristos în şcoală.* Manualul catehetului. II. Sibiu, 1936. Pag. 498. Preţul legat 220 Lei.
8. *Dr. Mircea Suciu-Sibianu: Gânduri creştineşti.* Vol. I. 110 pag. Lei 40·—

Cărţile se găsesc spre vânzare şi la Librăria Eparhială din Cluj. Piaţa Cuza Vodă 6.

TIPARUL TIPOGRAFIEI EPARHIEI ORT. ROM. CLUJ

ÎN ACEST NUMĂR:

—o-o—

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeţ, pe o singură pagină a hârtiei. Întrucât e posibil dorim ilustraţii (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesităţi tehnice, nu de alte consideraţii. – Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale şi sociale din oricare parte a ţării. Aceste cronici trebue să fie însă însoţite de fotografii.